DONATVS AD LECTOREM.

32-5-A-10

IAnua sum rudibus primam cupientibus artem,
Nec sine me quisquam rite peritus erit.
Nam genus & casũ, speciẽ, numerum, atq; figuram
His, quæ flectuntur partibus insinuo.
Pono modũ reliquis, quid cõperat ordine pandens,
Et quam non doceam, dictio nulla manet.
Ergo legas studium tibi rudis adijce Lector,
Nam celeri studio discere multa potes.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

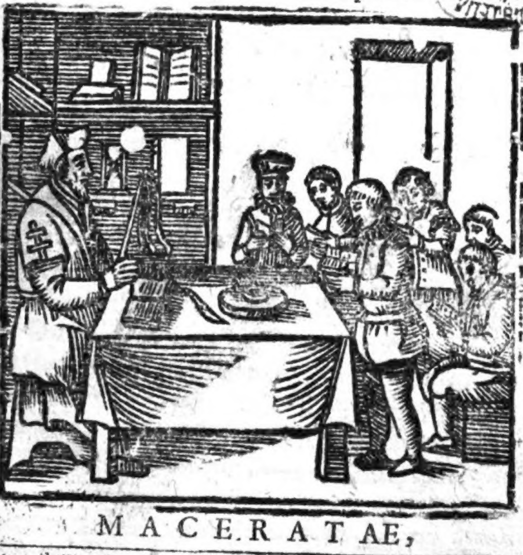

MACERATAE,
Apud Curtium Gobbũ, & Iosephum Pandarũ. 1645.
Cum Licentia DD. Superiorum.

Digitized by Google

AELII DONATI RVDIMENTA

Grammaticæ incipiunt.

POETA, quæ pars eſt? nomen eſt. Quare eſt nomen? Quia ſignificat ſubſtantiam, & qualitatem propriam, vel communem cum caſu. Nomini quot acccidunt? quinque. Quæ? Species, Genus, Numerus, Figura, & Caſus. Cuius ſpeciei? Primitiuæ. Quare? quia à nullo deriuatur? Cuius ſpeciei? Deriuatiuæ. Vnde deriuatur à Poeſis. Cuius generis? Maſculini. Quare? quia præponitur ei in declinatione vnum articulare pronomen hic. Cuius generis? Fœminini. Quare? quia præponitur ei in declinatione vnum articulare pronomen hæc. Cuius generis? Neutri. Quare? quia preponitur ei in declinatione vnum articulare pronomen hoc. Cuius generis? Communis. Quare? quia præponuntur ei in declinatione duo articularia pronomina hic, & hæc. Cuius generis? Omnis. Quare? quia præponuntur in ei declinatione tria particularia pronomina hic, & hæc, & hoc. Cuius generis? Promiſcui. Quare? quia ſub vna voce, & vno articulo comprehenduntur animalia vtriuſque ſexus. Cuius generis? Incerti. Quare? quia nulla ratione cogente, ſed ſola auctoritas veterum ſub diuerſo genere protulit. Cuius numeri? Sigularis. Quare? quia ſingulariter profertur. Cuius numeri? Pluralis Quare?

Digitized by Google

re? quia pluraliter profertur. Cuius figuræ? simplicis. Quare? quia simpliciter profertur. Cuius figurę? Compositæ. Quomodo componitur? Ex in, & iustus componitur iuiustus. Cuius figuræ? Decompositæ. Quare? quia non per se componitur, sed à composito nomine deriuatur, quod est illud iniustus, iniusti, addita tia, fit iniustitia. Cuius casus? Nominatiui. Quare? quia in tali casu declinando reperitur, & eius sensum retinet in constructione.

CVius declinationis? Primæ. Quare? Quia eius genitiuus singularis in æ, diphtongum desinit: vt hic Poeta, huius Poetæ.

NOminatiuo hic Poeta. Genitiuo huius poetæ. Datiuo huic poetæ. Accusatiuo hũc poetam. Vocatiuo ò poeta. Ablatiuo ab hoc poeta. Et plural. nominatiuo hi poetę. Genitiuo horum poetarũ. Datiuo his poetis. Accusatiuo hos poetas. vocatiuo ò poetæ. Ablatiuo ab his poetis.

NOminatiuo hęc musa. Genitiuo huius musę. Datiuo huic musæ. Accusatiuo hanc musam. Vocatiuo ò musa. Ablatiuo ab hac musa. Et pluraliter nominatiuo hæ musæ. Genitiuo harũ musatum. Datiuo his musis. Accusatiuo has musas. Vocatiuo ò musæ. Ablatiuo ab his musis.

NOmiuatino hic, & hęc aduena. Genitiuo huius aduenæ. Datiuo huic aduenæ. Accusatiuo hunc, & hanc aduenam. Vocatiuo ò aduena. Ablatiuo ab hoc, & ab hac aduena. Et Pluraliter nominatiuo hi, & hæ aduenæ. Genitiuo horum, & harum aduenarum. Datiuo his aduenis. Accusatiuo

Digitized by Google

cusatiuo hos, & has aduenas. Vocatiuo ò aduenæ. Ablatiuo ab his aduenis.

CVius declinationis? Secundæ. Quare? Quia eius genitiuus singularis in i, productum desinit, vt hic Dominus, huius Domini, & hic Deus, huius Dei.

NOminatiuo hic Deus. Genitiuo huius Dei. Datiuo huic Deo. Accusatiuo hunc Deum Vocatiuo ò Deus. Ablatiuo ab hoc Deo. Et pluraliter nominatiuo hi Dei, vel dij. Genitiuo horum deorum, vel deum. Datiuo his deis, vel dijs. Accusatiuo hos deos. Vocatiuo ò dei, vel dij. Ablatiuo ab his deis, vel dijs.

NOminatiuo hic Dominus. Genitiuo huius Domini. Datiuo huic Domino. Accusatiuo hunc Dominum. Vocatiuo ò Domine. Ablatiuo ab hoc Domino. Et pluraliter nominatiuo hi Domini. Genitiuo horum Dominorum. Datiuo his Dominis. Accusatiuo hos Dominos. Vocatiuo ò Domini. Ablatiuo ab his Dominis.

NOminatiuo hic Magister. Genitiuo huius magistri. Datiuo huic magistro. Accusatiuo hunc magistrum. Vocatiuo ò magister. Ablatiuo ab hoc magistro. Et pluraliter nominatiuo hi magistri. Genitiuo horum magistrorum. Datiuo his magistris. Accusatino hos magistros. Vocatiuo ò magistri. Ablatiuo ab his magistris.

NOminatiuo hoc scamnum. Genitiuo huius scamni. Datiuo huic scamno. Accusatiuo hoc scamnum. Vocatiuo ò scamnum. Ablatiuo ab hoc scamno. Et pluraliter nominatiuo hæc

Digitized by Google

scamna. Genitiuo horum scamnorum. Datiuo his scamnis. Accusatiuo hæc scamna. Vocatiuo ò scamna. Ablatiuo ab his scamnis.

CVius declinationis? Tertiæ. Quare? Quia eius genitiuus singularis in is correptum desinit: vt hic pater, huius patris.

NOminatiuo hic pater. Genitiuo huius patris Datiuo huic patri. Accusatiuo hunc patrem. Vocatiuo ò pater. Ablatiuo ab hoc patre. Et plural. nominatiuo hi patres. Genitiuo horum patrũ. Datiuo his patribus. Accusatiuo hos patres. Vocatiuo ò patres. Ablatiuo ab his patribus.

NOminatiuo hic doctor. Genitiuo huius doctoris. Datiuo huic doctori. Accusatiuo hunc doctorem. Vocatiuo ò doctor. Ablatiuo ab hoc doctore. Et pluraliter nominatiuo hi doctores. Genitiuo horum doctorum. Datiuo his doctoribus. Accusatiuo hos doctores. Vocatiuo ò doctores. Ablatiuo ab his doctoribus.

NOminatiuo hic, & hæc homo. Genitiuo huius hominis. Datiuo huic homini. Accnsatiuo hunc, & hanc hominem. Vocatiuo ò homo. Ablatiuo ab hoc, & ab hac homine. Et pluraliter nominatiuo hi, & hæ homines. Genitiuo horum, & harum hominum. Datiuo his hominibus. Accusatiuo hos, & has homines. Vocatiuo ò homines. Ablatiuo ab his hominibus.

NOminatiuo hoc tempus. Genitiuo huius tẽporis. Datiuo huic tẽpori. Accusatiuo hoc tempus. Vocatiuo ò tempus. Ablatiuo ab hoc tempore. Et pluraliter nominatiuo hęc tempora.

Geni

Digitized by Google

Genitiuo horum temporum. Datiuo his temporibus. Accusatiuo hæc tempora. Vocatiuo ò tempora. Ablatiuo ab his temporibus.

NOminatiuo hoc cubile. Genitiuo huius cubilis. Datiuo huic cubili. Accusatiuo hoc cubibile. Vocatiuo ò cubile. Ablat. ab hoc cubili. Et pluraliter nominatiuo hęc cubilia. Genitiuo horũ cubiliũ. Datiuo his cubilibus. Accusat. hæc cubilia. Vocatiuo ò cubilia. Ablatiuo ab his cubilibus.

NOminatiuo hic, & hæc, & hoc felix. Genitiuo huius felicis. Datiuo huic felici. Accusatiuo hunc, & hanc felicem, & hoc felix. Vocatiuo ò felix. Ablatiuo ab hoc, & ab hac, & ab hoc felice, vel felici. Et pluraliter nominatiuo hi, & hæ felices, & hæc felicia. Genitiuo horum, & harum, & horum felicium. Datiuo his felicibus. Accusatiuo hos, & has felices, vel feliceis, & hæc felicia. Vocatiuo ò felices, & ò felicia. Ablatiuo ab his felicibus.

NOminatiuo hic, & hæc omnis, & hoc omne. Genitiuo huius omnis. Datiuo huic omni. Accusatiuo hunc, & hanc omnem, & hoc omne. Vocatiuo ò omnis, & ò omne. Ablatiuo ab hoc, & ab hac, & ab hoc omne, vel omni. Et pluraliter nominatiuo hi, & hæ omnes, & hæc omnia. Genitiuo horum, & harum, & horum omnium. Datiuo his omnibus. Accusatiuo hos, & has omnes, vel omneis, & hæc omnia. Vocatiuo ò omnes, & ò omnia. Ablatiuo ab his omnibus.

NOminatiuo hic, & hæc pulchrior, & hoc pulchrius. Genitiuo huius pulchrioris. Datiuo

Digitized by Google

huic pulchriori. Accusatiuo hunc, & hanc pulchriorem, & hoc pulchrius. Vocatiuo ò pulchrior & ò pulchrius. Ablatiuo ab hoc, & ab hac, & ab hoc pulchriore, vel pulchriori. Et pluraliter nominatiuo hi, & hæ pulchriores, & hæc pulchriora. Genitiuo horum, & harum, & horũ pulchriorum. Datiuo his pulchrioribus. Accusatiuo hos, & has pulchriores, & hæc pulchriora. Vocatiuo ò pulchriores, & ò pulchriora. Ablatiuo ab his pulchrioribus.

CVius declinationis? Quartæ. Quare? quia eius genitiuus singularis in us, vel in u, productum desinit, vt hic visus, huius visus, & hoc cornu, huius cornu.

NOminatiuo hic Iesus. Genitiuo huius Iesu. Datiuo huic Iesu. Accusatiuo hunc Iesum. Vocatiuo ò Iesu. Ablatiuo ab hoc Iesu.

NOminatiuo hic visus. Genitiuo huius visus. Datiuo huic visui. Accusatiuo hunc visum. Vocatiuo ò visus. Ablatiuo ab hoc visu. Et pluraliter nominatiuo hi visus. Genitiuo horum visuum. Datiuo his visibus. Accusatiuo hos visus. Vocatiuo ò visus. Ablatiuo ab his visibus.

NOminatiuo hęc manus. Genitiuo huius manus. Datiuo huic manui. Accusatiuo hanc manum. Vocatiuo ò manus. Ablatiuo ab hac manu. Et plur. nominatiuo hæ manus. Genitiuo harum manuum. Datiuo his manibus. Accusat. has manus. Vocat. ò manus. Ablat. ab his manibus.

NOminatiuo hoc cornu. Genitiuo huius cornu. Datiuo huic cornu. Accusatiuo hoc cornu.

Digitized by Google

nu. Vocatiuo ò cornu. Ablatiuo ab hoc cornu. Et pluraliter nominatiuo hæc cornua. Genitiuo horum cornuum. Datiuo his cornibus. Accusatiuo hæc cornua. Vocatiuo ò cornua. Ablatiuo ab his cornibus.

NOminatiuo hæc domus. Genitiuo huius domus, vel domi. Datiuo huic domui. Accusatiuo hanc domum. Vocatiuo ò domus. Ablatiuo ab hac domo. Et pluraliter nominatiuo hæ domus. Genitiuo harum domorum, vel domum. Datiuo his domibus. Accusatiuo has domus, vel domos. Vocatiuo ò domus. Ablatiuo ab his domibus.

CVius declinationis? Quintæ. Quare? quia eius genitiuus singularis in ei, diuisas syllabas desinit, vt hæc res, huius rei.

NOminatiuo hic, vel hæc dies. Genitiuo huius diei. Datiuo huic diei. Accusatiuo hunc, vel hanc diem. Vocatiuo ò dies. Ablatiuo ab hoc, uel ab hac die. Et pluraliter nominatiuo hi dies. Genitiuo horum dierum. Datiuo his diebus. Accusatiuo hos dies. Vocatiuo ò dies. Ablatiuo ab his diebus.

NOminatiuo hæc res. Genitiũo huius rei. Datiuo huic rei. Accusatiuo hanc rem. Vocatiuo ò res. Ablatiuo ab hac re. Et pluraliter nominatiuo hæ res. Genitiuo harum rerum. Datiuo his rebus. Accusatiuo has res. Vocatiuo ò res. Ablatiuo ab his rebus.

NOminatiuo hæc spes. Genitiuo huius spei. Datiuo huic spei. Acccusatiuo hanc spem.

 Voca-

Digitized by Google

Vocatiuo ò ſpes. Ablatiuo ab hac ſpe. Et pluraliter nominatiuo hæ ſpes. Accuſatiuo has ſpes. vocatiuo ò ſpes. Reliquis,caret.

QVot ſunt gradus Comparationis? tres. Qui Poſitiuus, Comparatiuus, & Superlatiuus. Poſitiuus, vt doctus. Comparatiuus, vt doctior. Superlatiuus, vt doctiſſimus.

BOnus, melior, optimus: Bona, melior, optima: bonum, melius, optimum. Et in aduerbio: Bonè, meliùs, optimè.

MAlus, peior, peſſimus: Mala, peior, peſſima: Malum, peius, peſſimum. Et in aduerbio: Malè, peiùs, peſſimè.

MAgnus, maior, maximus: Magna, maior, maxima: Magnum,maius, maximum. Et in aduerbio: Magnoperè, magis, maximè.

PAruus,minor, minimus: Parua,minor, minima: Paruum, minus, minimum. Et in aduerbio: paruè, minùs, minimè.

DOctus, doctior, doctiſſimus: Docta, doctior,doctiſſima. Doctum,doctius,doctiſſimum. Et in aduerbio. Doctè,doctiùs,doctiſſimè.

PLuraliter nominatiuo hi duo, hæ duæ, & hæc duo. Genitiuo horum duorum,harum duarum,horum duorum.Datiuo his duobus,duabus, duobus. Accuſatiuo hos duos, has duas, & hæc duo. Vocatiuo ò duo, ò duæ, ò duo. Ablatiuo ab his duobus, duabus, duobus.

PLuraliter nominatiuo hi, & hæ tres, & hæc tria. Genitiuo horum, & harum, & horum trium. Datiuo his tribus. Accuſatiuo hos,& has

tres

tres, vel treis, & hæc tria. Vocatiuo ò tres, & ò tria. Ablatiuo ab his tribus.

PLuraliter nomiuatiuo hi, & hæ, & hæc, quatuor. Genitiuo horum, & harum, & horum quatuor. Datiuo his quatuor. Accusatiuo hos, & has, & hæc quatuor. Vocatiuo ò quotuor. Ablatiuo ab his quatuor.

NOta, quod omnia nomina numeralia à quatuor, vsque ad centum sunt omnis generis, numeri pluralis, & indeclinabilia.

AMo, quæ pars est? verbum est. Quare est verbum? Qnia cum modis, & temporibus sine casu agendi, vel patiendi est significatiuum. Verbo quot accidunt? Octo. Quæ? Genus, Tempus, Modus, Species, Figura, Coniugatio, Persona cum numero. Cuius generis? actiui. Quare? quia in o desinens potest facere transitionem ad aliquod rationale animal, vnde possit fieri conuersa locutio in prima, vel in secunda persona, vel saltem in secunda per assumptionē r. Cuius generis? passiui. Quare? quia in or desinens. fit ab actiuo per assumptionem i. Cuius generis, neutri. Quare? quia in o desinens, non potest facere transitionem ad aliquod rationale animal vnde possit fieri conuersa locutio in prima, vel in secunda persona, vel saltem in secunda per assumptionem r. Cuius generis? communis? Quare? quia in passiua licteratura vtramque retinet significationem, actiuam scilicet, & passiuam. Cuius generis? deponentis. Quare? quia deponit vnam significationem, & alteram

 per.

per se retinet: deponit passiuam, & retinet actiuam in passiua licteratura. Cuius generis? neutri passiui. Quare? quia in o desinens, passiuam retinet significationem. Cuius generis? neutri passiui. Quare? quia in præteritis perfectis, & in his, quæ formantur ab eis, retinet licteraturam passiuorum, & in cæteris verò neutrorum. Cuius temporis? præsentis. Quare? quia præsens tempus designat circa actionem, uel passionem. Cuius temporis? Præteriti imperfecti. Quare? Quia præteritum imperfctum tempus designat circa actionem, uel passionem. Cuius temporis? Præteriti perfecti. Quare? quia præteritum perfectū tempus designat circa actionem, uel passionem. Cuius temporis? Præteriti plusquam perfecti. Quare? quia præteritum plusquam perfectum tempus designat circa actionem, uel passionem. cuius tēporis? futuri. Quare? quia futurum tempus designat circa actionem, uel passionē. Cuius modi? indicatiui. Qnare? quia indicat rem esse, vel fuisse, uel futuram esse. Cuius modi? imperatiui. Quare? quia imperat rem esse, uel futuram esse. Cuius modi? optatiui. Quare? quia eget aduerbio optandi, ut perfectum significet sensum. Cuius modi? subiunctiui. Quare? quia subiungit sibi aliud verbum, uel subiungitur alteri uerbo, ut perfectum significet sensum. Cuius modi? infinitiui. Quare? quia nec numerum, nec personā definit, sed eget sola alterius uerbi coniunctione. Cuius speciei? primitiuæ. Quare? quia à nullo deriuatur. Cuius speciei? deriuatiuæ.

Vnde

Digitized by Google

Vnde deriuatur ? ab amo, deriuatur amaturio. Cuius figuræ ? ſimplicis. Quare ? quia ſimpliciter profertur. Cuius figuræ ? compoſitæ. Quomodo componitur ? ex ad, & amo componitur adamo. Cuius figuræ ? decompoſitæ. Quare ? quia non per ſe componitur, ſed à compoſito uerbo deriuatur, quod eſt illud : concupio, concupis, inde uenit concupiſco. Cuius coniugationis ? primæ. Quare ? quia in ſecunda perſona præſentis indicatiui modi habet a, productum ante s, uel ante ris; ut amo, amas, & amor, amaris. Cuius coniugationis ? ſecundę. Quare ? quia in ſecunda perſona præſentis indicatiui modi habet e, productum ante s, uel ante ris : vt doceo, doces, & doceor, doceris. Cuius coniugationis ? tertiæ. Quare ? quia in ſecunda perſona præſentis indicattui modi habet i, correptum ante s, uel ante ris, ut lego, legis : & legor, legeris. Cuius coniugationis ? quartę. Quare quia in ſecūda perſona præſentis indicatiui modi hebet i, productum ante s, uel ante ris : ut audio, audis, & audior, audiris. Cuius coniugationis ? nullius. Quare ? quia anomalum eſt, & non ſequitur regulam alicuius coniugationis. Cuius perſonæ ? primæ. Quare ? quia cum loquitur, de ſe ipſa pronunciat. Cuius perſonæ ? ſecundæ. Quare ? quia ſecunda perſona eſt illa, ad quam prima loquitur directo ſermone. Cuius perſonæ ? tertiæ. Quare ? quia tertia perſona eſt illa, de qua prima loquitur ad ſecundam extra ſe, & illam poſitam ad quam dirigit ſermonem. Cuius perſonæ ? nul-

lius. Quare? quia omnia infinita, impersonalia, gerundia, & supina, numeris, & personis deficiunt. Cuius numeri? singularis. Quare? quia singulariter profertur. Cuius numeri? pluralis. Quare? quia pluraliter profertur.

AMo, amas, amat; amaui, amauisti, amauit: ama, amet: amare, amauisse: amandi amãdo, amandum, amatũ, amatu; amans, & amaturus

INdicatiuo modo tẽpore presenti Amo, amas amat. Et pluraliter amamus amatis, amant. Præterito imperfecto amabam, amabas, amabat. Et pluralit. amabamus, amabatis, amabant. Præterito perfecto amaui, amauisti, amauit. Et pluraliter amauimus, amauistis, amauerunt, vel amauere. Præterito plusquam perfecto amaueram, amaueras, amauerat. Et pluraliter amaueramus, amaueratis, amauerant. Futuro amabo, amabis, amabit. Et pluraliter amabimus, amabitis, amabunt. Imperatiuo modo tempore præsenti ad secundam, & tertiam personam, ama, amet. Et pluraliter amemus, amate, ament. Futuro amato tu, amato ille. Et pluraliter amemus, amatote, amanto. Optatiuo modo tempore præsenti, & præterito imperfecto vtinam amarem, amares, amaret. Et pluraliter vtinam amaremus, amaretis, amarent. Præterito perfecto, & plusquam perfecto vtinã amauissem, amauisses, amauisset. Et pluraliter vtinam amauissemus, amauissetis amauissent. Futuro vtinam amem, ames, amet. Et pluraliter vtinam amemus, ametis, ament. Subiunctiuo modo tempore presenti cum

amem,

amem, ames, amet. Et pluraliter cum amemus, ametis, ament. Præterito imperfecto cum amarem, amares, amaret. Et pluraliter cum amaremus, amaretis, amarent. Præterito perfecto cum amauerim, amaueris, amauerit. Et pluraliter cum amauerimus, amaueritis, amauerint. Præterito plusquam perfecto cum amauissem, amauisses, amauisset. Et pluraliter cum amauissemus, amauissetis, amauissent. Futuro cum amauero, amaueris, amauerit. Et pluraliter cum amauerimus, amaueritis, amauerint. Infinitiuo modo tempore præsenti, & præterito imperfecto amare. Præterito perfecto, & plusquam perfecto amauisse. Futuro amatum ire, vel amaturum esse. Gerundia, vel participalia nomina sunt hæc: amādi, amando, amandum. Supina sunt hæc: amatum, amatu. Quot participia trahuntur ab hoc verbo actiuo? duo. Quæ? amans, & amaturus. Amans vnde formatur? à prima persona præteriti imperfecti indicatiui modi. Quomodo? amabam, bam in ns: fit amans. Amaturus vnde formatur? ab vltimo supino. Quomodo? amatum, amatu, addita rus: fit amaturus.

VErbo impersonali tempore præsenti. Amatur. Præterito imperfecto amabatur. Præterito perfecto amatum est, vel fuit. Præterito plusquā perfecto amatum erat, vel fuerat. Futuro amabitur. Imperatiuo modo tempore præsenti ametur. Futuro amator. Optatiuo modo tempore præsenti, & præterito imperfecto vtinam amaretur. Præterito perfecto, & plusquam perfecto

Digitized by Google

vtinam amatum esset, uel fuisset. Futuro utinam ametur. Subiunctiuo modo tempore præsenti cũ ametur. Præterito imperfecto cum amaretur. Præterito perfecto cum amatum sit, uel fuerit. Præterito plusquam perfecto cum amatum esset, uel fuisset. Futuro cum amatum erit, vel fuerit. Infinitiuo modo tempore præsenti, & præterito Imperfecto amari. Præterito perfecto, & plusquam perfecto amatum esse, vel fuisse. Futuro amatum iri.

AMor, amaris, uel amare, amatur: amatus sum, es, est: amare, ametur: amari, amatum esse, uel fuisse, amatus, & amandus.

INdicatiuo modo tempore præsenti. Amor, amaris, uel amare, amatur. Et pluraliter amamur, amamini, amantur. Præterito imperfecto amabar, amabaris, uel amabare, amabatur. Et pluraliter amabamur, amabamini, amabantur. Præterito perfecto amatus sũ, vel fui, es vel fuisti, est, uel fuit. Et pluraliter amati sumus, uel fuimus, estis, uel fuistis, sunt fuerunt, uel fuere. Præterito plusquam perfecto amatus eram, uel fueram, eras uel fueras, erat, uel fuerat. Et pluraliter amati eramus, uel fueramus, eratis, uel fueretis, erant vel fuerant. Futuro amabor, amaberis, uel amabere, amabitur. Et pluraliter amabimur, amabimini, amabuntur. Imperatiuo modo tempore præsenti ad secundam, & tertiam personam, amare, ametur. Et pluraliter amemur, amemini, amentur. Futuro amator tu, amator ille. Et pluraliter amemur, amaminor, amantor. Optatiuo

modo

modo tempore præsenti, & præterito imperfecto utinam amarer, amareris, uel amarere, amaretur. Et pluraliter utinã amaremur, amaremini, amarentur. Præterito perfecto, & plusquam perfecto utinam amatus essem, uel fuissem, esses, uel fuisses esset, uel fuisset. Et pluraliter utinam amati essemus, uel fuissemus, essetis, uel fuissetis, essent, uel fuissent. Futuro utinam amer, ameris, uel amere, ametur. Et pluraliter utinam amemur, amemini, amentur. Subiunctiuo modo tempore præsenti cũ amer, ameris, uel amere, ametur. Et pluraliter cum amemur, amemini, amentur. Præterito imperfecto cũ amarer, amareris, uel amarere, amaretur. Et pluraliter cum amaremur, amaremini, amarentur. Præterito perfecto cum amatus sim, uel fuerim, sis, uel fueris, sit, uel fuerit. Et pluraliter cum amati simus, uel fuerimus, sitis, uel fueritis, sint, uel fuerint. Præterito plusquam perfecto cũ amatus essem, uel fuissem, esses, uel fuisses, esset, uel fuisset. Et pluraliter cum amati essemus, uel fuissemus, essetis, uel fuissetis, essent, uel fuissent. Futuro cum amatus ero, uel fuero, eris uel fueris, erit, uel fuerit. Et pluraliter cum amati erimus, uel fuerimus, eritis, uel fueritis, erint, uel fuerint. Infinitiuo modo tempore præsenti, & præterito imperfecto amari. Præterito perfecto, & plusquam perfecto amatum esse, uel fuisse. Futuro amatum iri. Quot participia trahuntur ab hoc uerbo passiuo? duo. Quæ amatus, & amãdus. Amatus unde formatur? ab ultimo supino. Quomodo? amatum, amatu; addita s, fit

amatus: Amandus vnde formatur? à genitiuo sui pręsentis participij. Quomodo? amans amantis: tis in dus fit amandus.

Doceo, doces, docet: docui, docuisti, docuit: doce, doceat: docere, docuisse: docendi, docendo, docendum: doctum, doctu: docens, & docturus.

INdicatiuo modo tempore præsenti. Doceo, doces, docet. Et pluraliter docemus, docetis, docent. Præterito imperfecto docebam, docebas, docebat. Et pluraliter docebamus, docebatis, docebant. Præterito perfecto docui, docuisti, docuit. Et pluraliter docuimus, docuistis, docuerunt, vel docuere. Præterito plusquam perfecto docueram, docueras, docuerat. Et pluraliter docueramus, docueratis, docuerant. Futuro docebo, docebis, docebit. Et pluraliter docebimus, docebitis, docebunt. Imperatiuo modo tempore præsenti, ad secundam, & tertiam personam doce, doceat. Et pluraliter doceamns, docete, doceant. Futuro doceto tu, doceto ille. Et pluraliter doceamus, docetote, docento. Optatiuo modo tempore præsenti, & præterito imperfecto vtinam docerem, doceres, doceret. Et pluraliter vtinam doceremus, doceretis, docerent. Præterito perfecto, & plusquam perfecto vtinam docuissem, docuisses, docuisset. Et pluraliter vtinam docuissemus, docuissetis, docuissent. Futuro vtinam doceam, doceas, doceat. Et pluraliter vtinā doceamus, doceatis, doceant. Subiunctiuo modo tempore præsenti cum doceam, doceas, doceat.

Et

Et pluraliter cum doceamus, doceatis, doceant. Præterito imperfecto cum docerem, doceres, doceret. Et pluraliter cum doceremus, doceretis, docerent. Præterito perfecto cum docuerim, docueris, docuerit. Et pluraliter cum docuerimus, docueritis, docuerint. Præterito plusquam perfecto cum docuissem, docuisses, docuisset. Et pluraliter cum docuissemus, docussetis docuissent. Futuro cum docuero, docueris, docuerit. Et pluraliter cum docuerimus, docueritis, docuerint. Infinitiuo modo tempore præsenti, & prætert o imperfecto docere. Præterito perfecto, & plusquam perfecto docuisse. Futuro doctum ire, vel docturum esse. Gerundia, vel participalia nomina sunt hæc, docendi, docendo, docendum. Supina sunt hæc, doctum, doctu. Quot participia trahuntur ab hoc verbo actiuo? duo. Quæ? docens, & docturus. Docens vnde formatur? à prima persona præteriti imperfecti indicatiui modi. Quomodo? docebam, bam in ns, fit docens. Docturus vnde formatur? ab vltimo supino. Quomodo? doctum, doctu, addita rus, fit doctururus.

VErbo impersonali tempore præsenti Docetur. Præterito imperfecto docebatur. Præterito perfecto doctum est, vel fuit. Præterito plusquã perfecto doctũ erat, vel fuerat. Futuro docebitur. Imperatiuo modo tẽpore præsenti doceatur. Futuro docetor. Optatiuo modo tempore præsenti, & præterito imperfecto vtinam doceretur. Preterito perfecto, & plusquã perfecto

vtinam

vtinam doctum esset, vel fuisset. Futuro vtinam doceatur. Subiunctiuo modo tempore præsenti cum doceatur. Præterito imperfecto cum doceretur. Præterito perfecto cum doctum sit, vel fuerit. Præterito plusquam perfecto cum doctum esset, vel fuisset. Futuro cum doctum erit, vel fuerit. Infinitiuo modo tempore præsenti, & præterito imperfecto doceri. Præterito perfecto, & plusquam perfecto doctum esse, vel fuisse. Futuro doctum iri.

DOceor, doceris, vel docere, docetur, doctus sum, es, est: docere, doceatur, doceri, doctum esse, vel fuisse, doctus, & docendus.

INdicatiuo modo tempore præsenti. Doceor, doceris, vel docere, docetur. Et pluraliter docemur, docemini, docentur. Præterito imperfecto docebar, docebaris, vel docebare, docebatur: Et qluraliter docebamur, docebamini, docebantur. Præterito perfecto doctus sum, vel fui, es, vel fuisti, est, vel fuit. Et pluraliter docti sumus, vel fuimus, estis, vel fuistis, sunt fuerunt, vel fuere. Præterito plusquam perfecto doctus eram, vel fueram, eras, vel fueras, erat, vel fuerat. Et pluraliter docti eramus, vel fueramus, eratis. vel fueratis, erant, vel fuerant. Futuro docebor, doceberis, svel docebere, docebitur. Et pluralit. docebimur, docebimini, docebuntur. Imperat. modo tempore præsenti, ad secundam, & tertiam personam docere, doceatur. Et plur. doceamur, doceamini, doceantur. Futuro docetor tu, docetor ille. Et pluraliter doceamur, doceminor, docentor.

Opta-

Optatiuo modo tempore præſenti, & præterito imperfecto vtinam docerer, docereris, vel docerere, doceretur. Et pluraliter vtinam doceremur, doceremini, docerentur. Præterito perfecto, & plusquam perfecto vtinam doctus eſſem, vel fuiſſem, eſſes, vel fuiſſes, eſſet, vel fuiſſet. Et pluraliter vtinā docti eſſemus, vel fuiſſemus, eſſetis, vel fuiſſetis, eſſent, vel fuiſſent. Futuro vtinam docear, docearis, vel doceare, doceatur. & pluraliter vtinam doceamur, doceamini, doceantur. Subiunctiuo modo tempore præſenti cū docear, docearis, vel doceare, doceatur. Et pluraliter cum doceamur, doceamini, doceantur. Præterito imperfecto cū docerer, docereris, vel docerere, doceretur. Et pluraliter cū doceremur, doceremini, docerentur. Præterito perfecto cum doctus ſim, vel fuerim, ſis, vel fueris, ſit, vel fuerit. Et pluraliter cum docti ſimus, vel fuerimus, ſitis, vel fueritis, ſint, vel fuerint. Præterito pluſquam perfecto cum doctus eſſem, vel fuiſſem, eſſes, vel fuiſſes, eſſet, vel fuiſſet. Et pluraliter cum docti eſſemus, vel fuiſſemus, eſſetis, vel fuiſſetis, eſſent, vel fuiſſent. Futuro cum doctus ero, vel fuero, eris, vel fueris, erit, vel fuerit. Et pluraliter cum docti erimus, vel fuerimus, eritis, vel fueritis, erint, vel fuerint. Infinitiuo modo tempore præſenti, & præterito imperfecto doceri. Præterito perfecto, & pluſquam perfecto doctum eſſe, vel fuiſſe. Futuro doctum iri. Quot participia trahuntur ab hoc verbo paſſiuo? duo. Quæ? doctus, & docendus. Doctus vnde formatur? ab vltimo ſupino

Digitized by Google

pino. Quomodo? doctum, doctu: addita s, fit doctus. Docendus vnde formatur? à genetiuo sui præsentis participij. Quomodo? docens, docentis: tis in dus, fit docendus.

LEgo, legis, legit, legi, legisti, legit: lege, legat, legere, legisse, legendi, legendo, legendum: lectum, lectu: legens, & lecturus.

INdicatiuo modo tempore præsenti. Lego, legis, legit. Et pluraliter legimus, legitis, legunt. Pręterito imperfecto legebam legebas, legebat. Et pluraliter legebamus, legebatis, legebant. præterito perfecto legi, legisti, legit. Et pluraliter legimus, legistis, legerunt, vel legere: Præterito plusquam perfecto legeram, legeras, legerat. Et pluraliter legeramus, legeratis, legerant Futuro legam, leges, leget. Et pluraliter legemus, legetis, legent. Imperatiuo modo tempore præsenti, ad se cundam, & tertiam personam, lege, legat. Et pluraliter legamus, legite, legant. Futuro legito tu, legito ille. Et pluraliter legamus, legitote, legunto. Optatiuo modo tempore præsenti, & pręterito imperfecto vtinam legerem, legeres, legeret. Et pluraliter vtinam legeremus, legeretis, legerent. Præterito perfecto, & plusquã perfecto vtinam legissem, legisses, legisset. Et pluraliter vtinam legissemus, legissetis, legissent. Futuro vtinam legam, legas, legat. Et pluraliter vtinam legamus, legatis legant. Subiunctiuo modo tempore præsenti cum legam, legas, legat. Et pluraliter cum legamus, legatis, legant. Præterito imperfecto cum legerem, legeres, legeret. Et pluraliter

Digitized by Google

raliter cum legeremus,legeretis,legerent. Præterito perfecto cum legerim,legeris,legerit. Et pluraliter cum legerimus,legeritis,legerint. Præterito plusquam perfecto cum legiſſem,legiſſes,legiſſet. Et pluraliter cũ legiſſemus,legiſſetis,legiſſent. Futuro cum legero, legeris,legerit. Et pluraliter cum legerimus,legeritis,legerint. Infinitiuo modo tempore præſenti, & præterito imperfecto legere. Præterito perfecto, & pluſquam perfecto legiſſe. Futuro lectum ire,vel lecturum eſſe. Gerũdia, vel participalia nomina ſunt hæc,legendi,legendo,legendum. Supina ſunt hæc,lectum,lectu. Quot participia trahuntur ab hoc verbo actiuo? duo. Quæ legens, & lecturus. Legens vnde formatur? à prima perſona Præteriti imperfecti indicatiui modi. Qũo? legebam, bam in ns, fit legens. Lecturus vnde formatur? ab vltimo ſupino. Qũo? lectum, lectu, addita rus, fit lecturus.

VErbo imperſonali tempore præſenti. Legitur. Præterito imperfecto legebatur. Præterito perfecto lectum eſt, vel fuit. Præterito pluſquam perfecto lectum erat,vel fuerat. Futuro legetur. Imperatiuo modo tempore præſenti,legatur. Futuro legitor. Optatiuo modo tempore præſenti, & præterito imperfecto vtinam legeretur. Præterito perfecto,& pluſquam perfecto vtinam lectum eſſet,vel fuiſſet. Futuro vtinam legatur. Subiunctiuo modo tempore prę ſenti cũ legatur. Præterito imperfecto cum legeretur. Præterito perfecto cum lectum ſit,vel fuerit. Præterito pluſquam perfecto cum lectum eſſet, vel fuiſſet.

Futuro

Futuro cum lectum erit, vel fuerit. Infinitiuo modo tempore præsenti, & præterito imperfecto legi. Præterito perfecto, & plusquam perfecto lectum esse, vel fuisse. Futuro lectum iri.

LEgor, legeris, vel legere, legitur: lectus sum, es, est: legere, legatur, legi: lectum esse, vel fuisse: lectus, & legendus.

INdicatiuo modo tempore præsenti. Legor, legeris, vel legere, legitur. Et pluraliter legimur, legimini, leguntur. Præterito imperfecto legebar, legebaris, vel legebare, legebatur. Et pluraliter legebamur, legebamini, legebantur. Præterito perfecto lectus sum, vel fui, es, vel fuisti, est, vel fuit. Et pluraliter lecti sumus, vel fuimus, estis, vel fuistis, sunt fuerunt, vel fuere. Præterito plusquam perfecto lectus eram, vel fueram, eras, vel fueras, erat, vel fuerat. Et pluraliter lecti eramus, vel fueramus, eratis, vel fueratis, erant, vel fuerant. Futuro legar, legeris, vel legere, legetur. Et pluraliter legemur, legemini, legentur. Imperatiuo modo tempore præsenti, ad secundam, & tertiam personam legere, legatur. Et pluraliter legemur, legimini, legantur. Futuro legitor tu, legitor ille. Et pluraliter lagamur, legiminor, leguntor. Optatiuo modo tempore præsenti, & præterito imperfecto vtinam legerer, legereris, vel legerere, legeretur. Et pluraliter vtinam legeremur, legeremini, legerentur. Præterito perfecto, & plusquam perfecto vtinam lectus essem, vel fuissem, esses, vel fuisses, esset, vel fuisset.

Et plu

Digitized by Google

Et pluraliter vtinam lecti essemus, vel fuissemus, essetis, vel fuissetis, essent, vel fuissent. Futuro vtinam legar, legaris, vel legare, legatur. Et pluraliter vtinam legamur, legamini, legantur. Subiunctiuo modo tempore præsenti cum legar, legaris, vel legare, legatur. Et pluraliter cum legamur, legamini, legantur. Præterito imperfecto cum legerer, legereris, vel legerere, legeretur. Et pluraliter cum legeremur, legeremini, legerentur. Præterito perfecto cum lectus sim, vel fuerim, sis, vel fueris, sit, vel fuerit. Et pluraliter cum lecti simus, vel fuerimus, sitis, vel fueritis, sint, vel fuerint. Præterito plusquam perfecto cum lectus essem, vel fuissem, esses, vel fuisses, esset, vel fuisset. Et pluraliter cum lecti essemus, vel fuissemus, essetis, vel fuissetis, essent, vel fuissent. Futuro cum lectus ero, vel fuero, eris, vel fueris, erit, vel fuerit. Et pluraliter cũ lecti erimus, vel fuerimus, eritis, vel fueritis, erint, vel fuerint. Infinitiuo modo tempore pręsenti, & pręterito imperfecto legi. Præterito perfecto, & plusquam perfecto lectum esse, vel fuisse. Futuro lectum iri. Quot participia trahuntur ab hoc verbo passiuo? duo. Quæ? lectus, & legendus. Lectus vnde formatur? ab vltimo supino. Quomodo? lectum, lectu: addita s, fit lectus. Legendus vnde formatur? à genitiuo sui præsentis participij. Quomodo? legens, legentis: tis in dus, fit legendus.

AVdio, audis, audit: audiui, audiuisti, audiuit: audi, audiat: audire, audiuisse: audiẽdi, audiẽdo, audiẽdũ: auditũ, auditu: audiens, & auditurus.

Indi-

Digitized by Google

INdicatiuo modo tempore præſenti. Audio, audis, audit. Et pluraliter audimus, auditis, audiunt. Præterito imperfecto audiebam, audiebas, audiebat. Et pluraliter audiebamus, audiebatis, audiebant. Præterito perfecto audiui, audiuiſti, audiuit. Et pluraliter audiuimus, audiuiſtis, audiuerunt, vel audiuere. Præterito pluſquam perfecto audiueram, audiueras, audiuerat. Et peluralit. audiueramus, audiueratis, audiuerant. Futuro audiam, audies, audiet. Et pluraliter audiemus, audietis, audient. Imperatiuo modo tempore pręſenti ad ſecundam, & tertiam perſonam, audi, audiat. Et pluraliter audiamus, audite, audiant. Futuro audito tu, audito ille. Et pluraliter audiamus, auditote, audiunto. Optatiuo modo tempore pręſenti, & Pręterito imperfecto vtinam audirem, audires, audiret. Et pluraliter vtinam audiremus, audiretis, audirent. Præterito perfecto, & pluſquam perfecto vtinam audiuiſſem, audiuiſſes, audiuiſſet. Et pluraliter vtinam audiuiſſemus, audiuiſſetis, audiuiſſent. Futuro vtinam audiam, audias, audiat. Et pluraliter vtinā audiamus, audiatis, audiant. Subiunctiuo modo tempore præſenti cum audiam, audias, audiat. Et pluraliter cum audiamus, audiatis, audiant. Præterito imperfecto cum audirem, audires, audiret. Et pluraliter cum audiremus, audiretis, audirent. Præterito perfecto cū audiuerim, audiueris, audiuerit. Et pluraliter cum audiuerimus, audiueritis, audiuerint. præterito pluſquam perfecto cum audiuiſſem, audiuiſſes, audiuiſſet. Et pluraliter cum

audi-

Digitized by Google

audiuissemus, audiuissetis, audiuissent. Futuro cũ audiuero, audiueris, audiuerit. Et pluraliter cum audiuerimus, audiueritis, audiuerint. Infinitiuo modo tempore præsenti, & Præterito imperfecto audire. Preterito perfecto, & plusquam perfecto audiuisse. Futuro auditum ire, vel auditurum esse. Gerundia, vel participalia nomina sunt hæc; Audiendi, audiendo audiendum. Supina sunt hæc; auditum, auditu. Quot participia trahuntur ab hoc verbo actiuo? duo. Quæ audiens, & auditurus. Audiens vnde formatur? à prima persona præteriti imperfecti indicatiui modi. Quomodo? audiebam, bam in ns, fit audiens. Auditurus vnde formatur? ab ultimo supino. Quomodo? auditum, auditu: addita rus, fit auditurus.

VErbo impersonali tempore præsenti. Auditur. Præterito imperfecto audiebatur. Præterito perfecto auditum est, uel fuit. Præterito plusquam perfecto auditum erat, vel fuerat. Futuro audietur. Imperatiuo modo tempore præsenti audiatur. Futuro auditor. Optatiuo modo tempore præsenti, & præterito imperfecto vtinã audiretur. Preterito perfecto, & plusquam perfecto vtinam auditum esset, vel fuisset. Futuro vtinam audiatur. Subiunctiuo modo tempore præsenti cum audiatur. Præterito imperfecto cum audiretur. Præterito perfecto cum auditum sit, uel fuerit. Præterito plusquam perfecto cum auditum esset, vel fuisset. Futuro cum auditum erit, vel fuerit. Infinitiuo modo tempore præsenti, & prætrito imperfecto audiri. Præterito perfecto, & plus-

& plusquam perfecto auditum esse, vel fuisse. Futuro auditum iri.

AVdior, audiris, vel audire, auditur: auditus sum, es, est: audire, audiatur, audiri, auditum esse, vel fuisse: auditus, & audiendus.

INdicatiuo modo tempore præsenti. Audior, audiris, vel audire, auditur. Et pluraliter audimur, audimini, audiuntur. Prçterito imperfecto audiebar, audiebaris, vel audiebare, audiebatur. Et pluraliter audiebamur, audiebamini, audiebãtur. Præterito perfecto auditus sum, vel fui, es vel fuisti, est, vel fuit. Et pluraliter auditi sumus, vel fuimus, estis, vel fuistis, sunt fuerunt, vel fuere. Prçterito plusquam perfecto auditus eram, vel fuerã, eras, vel fueras, erat, vel fuerat. Et pluralit. auditi eramus, vel fueramus, eratis, vel fueratis, erant, vel fuerant. Futuro audiar, audieris, vel audiere, audietur. Et pluraliter audiemur, audiemini, audientur. Imperatiuo modo tempore præsenti ad secundam, & tertiam personam, audire, audiatur. Et pluraliter audiamur, audiamini, audiantur. Futuro auditor tu, auditor ille. Et plural. audiamur, audiminor, audiuntor. Optatiuo modo tempore prçsenti, & præterito imperfecto vtinam audirer, audireris, vel audirere, audiretur, Et pluraliter vtinam audiremur, audiremini, audirentur. Præterito perfecto, & plusquam perfecto vtinam auditus essem, vel fuissem, esses, vel fuisses, esset vel fuisset. Et pluraliter vtinam auditi essemus, vel fuissemus, essetis, vel fuissetis, essent, vel fuissent. Futuro vtinã audiar, audiaris, vel audiare, audiatur.

Et

t pluraliter vtinā audiamur, audiamini, audiantur. Subiunctiuo modo tempore præsenti cū audiar, audiaris, vel audiare, audiatur. Et pluraliter cum audiamur, audiamini, audiantur. Præterito imperfecto cum audirer, audireris, vel audirere, audiretur. Et pluraliter cum audiremur, audiremini, audirentur. Præterito perfecto cum auditus sim, vel fuerim, ſis, vel fueris, ſit, vel fuerit. Et pluraliter cum auditi ſimus, , vel fuerimus, ſitis, vel fueritis, ſint, uel fuerint. Præterito pluſquam perfecto cum auditus eſſem, uel fuiſſem, eſſes, uel fuiſſes, eſſet, uel fuiſſet. Et pluraliter cum auditi eſſemus, uel fuiſſemus, eſſetis, uel fuiſſetis, eſſent, uel fuiſſent. Futuro cum auditus ero, uel fuero, eris, uel fueris, erit, uel fuerit. Et pluraliter cum auditi erimus, uel fuerimus, eritis, uel fueritis, erint uel fuerint. Infinitiuo modo tempore præſenti, & præterito imperfecto audiri. Præterito perfecto, & pluſquam perfecto auditum eſſe, uel fuiſſe. Futuro auditum iri. Quot participia trahuntur ab hoc verbo Paſſiuo? duo. Quæ? auditus, & audiendus. Auditus unde formatur? ab ultimo ſupino. Quomodo? auditum auditu: addita s, fit auditus. Audiendus unde formatur? à genitiuo ſui præſentis participij. Quomodo? audiens, audientis: tis in dus, fit audiendus.

SVm, es, eſt: fui, fuiſti, fuit: ſis, uel es, ſit: eſſe, uel fuiſſe. Gerundijs, & ſupinis caret. Habet duo participia, ſcilicet ens, & eſurus.

INdicatiuo modo tempore præſenti. Sum, es, eſt. Et plurtliter ſumus, eſtis, ſunt. Preterito imper-

imperfecto eram,eras,erat.Et pluraliter eramus eratis, erant Præterito perfecto fui, fuisti, fui Et pluraliter fuimus, fuistis, fuerunt, vel fuer Præterito plusquam perfecto fueram, fueras,fi rat. Et pluraliter fueramus,fueratis, fuerant. F turo ero, eris, erit. Et pluraliter erimus, erit erunt. Imperatiuo modo tempore Præsenti, ad secundam,& tertiam personam sis, vel es, sit. E pluraliter simus,este,sint. Futuro esto tu, esto ille. Et pluraliter simus,estote,sunto, vel suntote. Optatiuo modo tempore præsenti, & præterito imperfecto utinam essem, esses, esset. Et pluraliter utinam essemus,essetis, essent. Præterito perfecto, & plusquam perfecto utinam fuissem, fuisses,fuisset. Et pluraliter utinam fuissemus,fuissetis,fuissent. Fturo utinam sim, sis, sit. Et pluraliter utinam simus, sitis, sint. Subiuctiuo modo tempore præsenti cum sim, sis, sit. Et pluraliter cum simus, sitis, sint. Pręterito imperfecto cum essem, esses, esset. Et pluraliter cum essemus, essetis,essent. Præterito perfecto cũ fuerim,fueris, fuerit. Et pluraliter cum fuerimus, fueritis, fuerint. Præterito plusquam perfecto cum fuissem, fuisses, fuisset. Et pluraliter cum fuissemus, fuissetis, fuissent. Futuro cum fuero, fueris, fuerit. Et pluraliter cum fuerimus,fueritis,fuerint. Infinitiuo modo tempore præsenti, & præterito imperfecto esse. Præterito perfecto, & plusquam perfecto fuisse. Futuro caret. Sed pro eo vtimur fore,& futurum esse. Gerundijs,& Supinis caret. Quot participia trahuntur ab hoc verbo neutro

sub-

substantiuo? duo. Quæ? ens,& futurum. Ens vnde formatur? à prima persona pręteriti imperfecti indicatiui modi. Quomodo? eram, ram in ns ... Futurus vnde formatur? ab vltimo supino verbi antiqui, quod est suo: vnde fit futurus.

Volo, vis, vult: volui, voluisti, voluit; velle, voluisse. Gerundijs, & supinis caret. Habet vnum participium, quod est volens.

INdicatiuo modo tempore præsenti. Volo, vis, vult. Et pluraliter volumus, vultis, volunt. Præterito imperfecto volebam, volebas, volebat. Et plural. volebamus, volebatis,, volebant. Præterito perfecto volui. voluisti, voluit. Et pluraliter voluimus, voluistis, voluerunt, vel voluere. Præterito plusquam perfecto volueram, volueras, voluerat. Et pluraliter volueramus, volueratis, voluerant. Futuro volam, voles, volet. Et pluraliter volemus, voletis, volent. Imperatiuo modo caret habet tamen in compositione. Noli, nolite. Futuro nolito, & nolitote. Optatiuo modo tempore præsenti, & præterito imperfecto vtinam uellem, uelles, uellet. Et pluraliter vtinam vellemus, uelletis, uellent. Præterito perfecto, & plusquam perfecto vtinam u oluissem, uoluisses, uoluisset. Et pluraliter utinam uoluissemus, uoluissetis, uoluissent. Futuro utinam uelim, uelis, uelit. Et pluralit. utinam uelimus, uelitis, uelint. Subiunctiuo modo tempore pęsenti cum uelim, uelis, uelit. Et pluraliter cum uelimus, uelitis, uelint. Præterito imperfecto cum uelle m, uelles, uellet. Et pluraliter cum uellemus, u elletis, uellent. Præterito perfecto

Digitized by Google

perfecto cum voluerim, volueris, voluerit. Et Pluraliter cum uoluerimus, uolueritis, uoluerint. Præterito plusquam perfecto cum uoluissem, uoluisses, uoluisset. Et pluraliter cum uoluissemus, uoluissetis, uoluissent. Futuro cum uoluero, uolueris, uoluerit. Et pluraliter cum uoluerimus, uolueritis, uoluerint. Infinitiuo modo tempore Præsenti, & præterito imperfecto uelle. Præterito perfecto, & plusquam perfecto uoluisse. Futuro caret. Gerundijs, & supinis caret. Quot participia trahuntur ab hoc verbo neutro? vnum quod est volens. Et formatur à prima persona præteriti imperfecti indicatiui modi. Quomodo? volebam: bam in us, fit volens.

FEro, fers, fert: tuli, tulisti, tulit: fer, ferat: ferre, tulisse: ferendi, ferendo, ferendum; latum, latu: ferens, & laturus.

INdicatiuo modo tempore præsenti Fero, fers, fert. Et pluraliter ferimus, fertis, ferunt. Præterito imperfecto ferebam, ferebas, ferebat. Et pluraliter ferebamus, ferebatis, ferebant. Præterito perfecto tuli, tulisti, tulit. Et pluraliter tulimus, tulistis, tulerunt, vel tulere. Præterito plusquam perfecto tuleram, tuleras, tulerat. Er pluraliter tuleramus, tuleratis, tulerant. Futuro feram, feres, feret. Et pluraliter feremus, feretis, ferent. Imperatiuo modo tempore presenti ad secundã, & tertiam personam fer, ferat: Et pluraliter feramus, ferte, ferant. Futuro ferto tu, ferto ille. Et pluraliter feramus, fertote, ferũto. Optatiuo modo tempore præsenti, & præterito imperfecto

vtinam

vtinam ferrem,ferres,ferret.Et pluraliter vtinam ferremus, ferretis, ferrent. Præterito perfecto, & plusquam perfecto vtinam tulissem,tulisses, tulisset. Et pluraliter vtinam tulissemus,tulissetis, tulissent. Futuro vtinam feram,feras,ferat. Et pluraliter vtinam faramus,feratis,ferant. Subiunctiuo modo tempore præsenti cum feram, feras, ferat. Et pluraliter cum feramus, feratis, ferant. Præterito imperfecto cum ferrem, ferres, ferret. Et pluraliter cum ferremus,ferretis,ferrent. Præterito perfecto cum tulerim, tuleris, tulerit. Et pluraliter cum tulerimus,tuleritis, tulerint. Præterito plusquam perfecto cum tulissem, tulisses, tulisset. Et pluraliter cum tulissemus, tulissetis, tulissent. Futuro cum tulero, tuleris, tulerit. Et pluraliter cum tulerimus, tuleritis, tulerint. Infinitiuo modo tempore præsenti, & Præterito imperfecto ferre. Præterito perfecto, & plusquam perfecto tulisse. Futuro latum ire, uel laturum esse. Gerundia, uel participalia nomina sunt hæc Ferendi ferendo ferendum. Supina sunt hæc Latum latu. Quot participia trahuntur ab hoc verbo actiuo? duo. Quæ? ferens,& laturus. Ferens unde formatur? à prima persona præteriti imperfecti indicatiui modi.Quomodo? ferebam, bam in ns fit ferens. Laturus unde formatur? ab ultimo supino. Quomodo? latum latu; addita rus, fit laturus.

VErbo impersonali tempore pręsenti.Fertur. Præterito imperfecto ferebatur. Præterito perfecto latum est, uel fuit. Præterito plusquam

perfecto latum erat, vel fuerat. Futuro fertur. Imperatiuo modo tempore præsenti, feratur. Futuro fertor. Optatiuo modo tempore præsenti, & præterito imperfecto vtinam ferretur. Præterito perfecto, & plusquam perfecto vtinam latum esset, vel fuisset. Futuro vtinam feratur. Subiunctiuo modo tempore pręsenti cũ feratur. Præterito imperfecto cũ ferretur. Præterito perfecto cum latum sit, vel fuerit. Pręterito plusquam perfecto cum latum esset, vel fuisset. Futuro cum latum erit, vel fuerit. Infinitiuo modo tempore præsenti, & præterito imperfecto ferri. Præterito perfecto, & plusquam perfecto latum esse, vel fuisse. Futuro latum iri.

Feror, fereris, uel ferere, fertur: latus sum, es, est: ferre, feratur, ferri: latum esse, vel fuisse: latus, & ferendus.

Indicatiuo modo tempore præsenti. Feror, fereris, vel ferere, fertur. Et pluraliter ferimur ferimini, feruntur. Pręterito imperfecto ferebar, ferebaris, vel ferebare, ferebatur. Et pluraliter ferebamur, ferebamini, ferebantur. præterito perfecto latus sum, vel fui, es, vel fuisti, est, vel fuit. Et pluraliter lati sumus, vel fuimus, estis, vel fuistis, sunt fuerunt, vel fuere. Præterito plusquã perfecto latus eram, vel fueram, eras, vel fueras, erat, vel fuerat. Et pluraliter lati eramus, vel fueramus, eratis, vel fueratis, erant, uel fuerant. Futuro ferar fereris, vel ferere, feretur. Et pluraliter feremur, feremini, ferentur. Imperatiuo modo tempore Præsenti ad secundam, & tertiam personam ferre

fera-

Digitized by Google

feratur. Et pluraliter feramur, feramini, ferantur. Futuro fertor tu, fertor ille. Et plur. feramur, ferimінor, feruntor. Optatiuo modo tẽpore præsenti, & præterito imperfecto utinam ferrer, ferreris, vel ferrere, ferretur. Et pluraliter utinã ferremur. ferremini, ferrentur. Præterito perfecto, & plusquam perfecto utinam latus essem, uel fuissem esses, uel fuisses, esset, uel fuisset. Et pluraliter utinã lati essemus, uel fuissemus, essetis, uel fuissetis, essent, uel fuissent. Futuro utinam ferar, feraris uel ferare, feratur. Et plural. utinam feramur, feramini, ferantur. Subiunctiuo modo tempore præsenti cum ferar, feraris, uel ferare, feratur. Et pluraliter cum feramur, feramini, ferantur. Pręterito imperfecto cum ferrer, ferreris, uel ferrere, ferretur. Et pluraliter cũ ferremur, ferremini, ferrentur. Præterito perfecto cum latus sim, uel fuerim, sis, uel fueris, sit, uel fuerit. Et pluraliter cum lati simus, uel fuerimus, sitis, uel fueritis, sint, uel fuerint. Præterito plusquam perefecto cũ latus essem, vel fuissem, esses, uel fuisses, esset, uel fuisset. Et pluraliter cũ lati essemus, uel fuissemus, essetis, uel fuissetis, essent, uel fuissent. Futuro cum latus ero, uel fuero, eris, vel fueris, erit, vel fuerit. Et pluraliter cum lati erimus, uel fuerimus, eritis, uel fueritis, erint, uel fuerint. Infinitiuo modo tempore præsenti, & præterito imperfecto ferri. Præterito perfecto, & plusquam perfecto latum esse, vel fuisse. Futuro latum iri. Quot participia trahuntur ab hoc verbo passiuo? duo. Quæ latus, & ferendus. Latus vnde formatur? ab vltimo supino.

Quomodo? Latum, latu; addita s, fit latus. Ferendus unde formatur? à genitiuo sui præsentis participij. Quomodo? ferens ferentis, tis in dus, fit ferendus.

EDo, es, est: edi, edisti, edit: ede, edat: edere, uel esse, edisse, edendi, edendo, edendum: esum, esu: edens, & esurus.

INdicatiuo modo tempore præsenti Edo, es, est. Et pluraliter edimus, editis, uel estis, edunt. Præterito imperfecto edebam, edebas, edebat. Et pluraliter edebamus, edebatis, edebant. Præterito perfecto edi, edisti, edit. Et pluraliter edimus, edistis, ederunt, uel edere. Præterito plusquam perfecto ederam, ederas, ederat. Et pluraliter ederamus, ederatis, ederant. Futuro edam, edes, edet. Et pluraliter edemus, edetis, edent. Imperatiuo modo tempore præsenti ad secundam, & tertiam personã ede, edet. Et pluraliter edamus, edite, edant. Futuro edito tu, edito ille. Et pluraliter edamus, editote, edunto. Optatiuo modo tẽpore presenti, & Præterito imperfecto vtinã ederem, ederes, ederet. Et pluraliter vtinã ederemus, ederetis, ederent. Præterito perfecto, & plusquam perfecto utinam edissem, edisses, edisset. Et pluraliter vtinam edissemus, edissetis, edissent. Futuro vtinam edam, edas, edat. Et pluraliter utinam edamus, edatis, edant. Subiunctiuo modo tempore presenti cum edam, edas, edat. Et pluraliter cũ edamus, edatis, edant, præterito imperfecto cum ederem, ederes, ederet. Et pluraliter cum ederemus, ederetis, ederent. Præterito perfecto cum

ederim

Digitized by Google

ederim, ederis, ederit. Et pluraliter cũ ederimus, ederitis, ederint. Præterito plusquam perfecto cum edissem, edisses, edisset. Et pluraliter cũ edissemus, edissetis, edissent. Futuro cum edero, ederis, ederit. Et plural. cum ederimus, ederitis ederint. Infinitiuo modo tempore præsenti, & præterito imperfecto edere, uel esse. Preterito perfecto, & plusquam perfecto edisse. Futuro esum ire, uel esurum esse. Gerundia, uel participalia nomina sunt hæc; edendi, edendo edendum. Supina sunt hæc: esum, esu. Quot participia trahuntur ab hoc verbo neutro? duo. Quæ edens, & esurus. Edens vnde formatur? à prima persona præteriti imperfecti indicatiui modi. Quomodo? edebam, bam in ns, fit edens. Esurus unde formatur? ab ultimo supino. Quomodo esum, esu: addita rus, fit esurus.

VErbo impersonali tempore præsenti Editur. Præterito imperfecto edebatur. Præterito perfecto esum est, uel fuit. Præterito plusquam perfecto esum erat, uel fuerat. Futuro edetur. Imperatiuo modo tempore præsenti edatur. Futuro editor. Optatiuo modo tempore præsenti, & præterito imperfecto vtinam ederetur. Preterito perfecto, & plusquam perfecto vtinam esum esset, uel fuisset. Futuro utinam edatur. Subiunctiuo modo tempore præsenti cum edatur. Præterito imperfecto cum ederetur. Præterito perfecto cum esum sit, uel fuerit. Præterito plusquam perfecto cum esum esset, vel fuisset. Futuro cũ esum erit, vel fuerit. Infinitiuo modo tempore præsenti, & præte-

Digitized by Google

rito imperfecto edi, Preterito perfecto, & plusquã. perfecto esum esse, vel fuisse. Futuro esum iri. 5

EO, is, it, iui, iuisti, iuit, i, eat, ire, iuisse, eundi, eundo, eundum, itum, itu, iens, & iturus.

INdicatiuo modo tempore præsenti. Eo, is, it Et pluraliter imus, itis, eunt. præterito imperfecto ibam, ibas, ibat. Et pluraliter ibamus ibatis ibant. Præterito perfecto iui, iuisti, iuit. Et pluraliter iuimus, iuistis, iuerunt, vel iuere. Præterito plusquam perfecto iueram, iueras, iuerat. Et pluraliter iueramus, iueratis, iuerãt. Futuro ibo, ibis ibit. Et pluraliter ibimus, ibitis, ibunt. Imperatiuo modo tempore præsẽti, ad secundam, & tertiam personam i, eat. Et plural. eamus, ite, eant, Futuro ito tu, ito ille. Et pluraliter eamus, itote, eunto. Optatiuo modo tempore præsenti, & præterito imperfecto vtinam irem, ires, iret. Et pluraliter vtinam iremus, iretis, irent. Præterito perfecto, & plusquam perfecto vtinam iuissem, iuisses, iuisset. Et pluraliter vtinam iuissemus, iuissetis, iuissent. Futuro vtinam eam, eas, eat. Et pluraliter vtinã eamus, eatis, eant. Subiunctiuo modo tempore præsenti cum eam, eas, eat. Et pluraliter cum eamus, eatis, eant. Præterito imperfecto cum irem, ires, iret. Et pluraliter cum iremus, iretis, irent. Præterito perfecto cum iuerim, iueris, iuerit. Et pluraliter cum iuerimus, iueritis, iuerint. Præterito plusquam perfecto cum iuissem, iuisses, iuisset. Et pluraliter cum iuissemus, iuissetis, iuissent. Futuro cum iuero, iueris, iuerit. Et pluraliter cum iuerimus, iueritis, iuerint.

Infini-

Infinitiuo modo tempore præsenti, & præterito imperfecto ire. Præterito perfecto, & plusquam perfecto, iuiuisse. Futuro itum ire, uel iturum esse. Gerundia, uel participalia nomina sunt hæc eundi, eundo, eundum. Supina sunt hæc itum, itu. Quot participia trahuntur ab hoc uerbo neutro? duo. Quæ? iens, & iturus. Iens unde formatur? A prima persona Præteriti imperfecti indicatiui modi. Quomodo? ibam, bam in ns fit iens. Iturus unde formatur? ab ultimo supino. Quomodo? itum itu: addita rus, fit iturus.

VErbo impersonali tempore præsenti. Itur. Præterito imperfecto ibatur. Præterito perfecto itum est, uel fuit. præterito plusquam perfecto itum erat, uel fuerat. Futuro ibitur. Imperatiuo modo tempore præsenti eatur. Futuro itor. Optatiuo modo tempore præsenti, & præterito imperfecto utinam iretur. Præterito perfecto, & plusquam perfecto vtinam itum esset, uel fuisset. Futuro vtinam eatur. Subiunctiuo modo tempore præsenti cum eatur. Præterito imperfecto cum iretur. Præterito perfecto cum itum sit, vel fuerit. Præterito plusquam perfecto cum itum esset, uel fuisset. Futuro cum itum erit, uel fuerit. Infinitiuo modo tempore præsenti, & præterito imperfecto iri. Præterito perfecto, & plusquam perfecto itum esse, uel fuisse. Futuro itum iri.

GAudeo, gaudes, gaudet, gauisus sum, es, est, gaude, gaudeat, gaudere, gauisum esse, uel fuisse, gaudendi, gaudendo, gaudendum, gauisum, gauisu, gaudens, gauisus, & gauisurus.

 Indi-

INdicatiuo modo tempore præſenti. Gaudeo, gaudes, gaudet. Et pluraliter gaudemus, gaudetis, gaudent. Præterito imperfecto gaudebam, gaudebas, gaudebat. Et pluraliter gaudebamus, gaudebatis, gaudebant. Præterito perfecto gauiſus ſum, uel fui, es uel fuiſti, eſt, uel fuit. Et pluraliter gauiſi ſumus, uel fuimus, eſtis, uel fuiſtis, ſunt fuerunt, vel fuere. Præterito pluſquā perfecto gauiſus eram, uel fueram, eras, uel fueras, erat, uel fuerat. Et pluraliter gauiſi eramus, vel fueramus, eratis, uel fueratis, erant, uel fuerant. Futuro gaudebo, gaudebis, gaudebit. Et pluraliter gaudebimus, gaudebitis, gaudebũt. Imperatiuo modo tēpore pręſenti ad ſecundam, & tertiam perſonam, gaude, gaudeat. Et pluralit. gaudeamus, gaudete, gaudeāt. Futuro gaudeto tu, gaudeto ille. Et pluraliter gaudemus, gaudetote, gaudento. Optatiuo modo tempore pręſenti, & Pręterito imperfecto vtinā gauderem, gauderes, gauderet. Et plur. vtinam gauderemus, gauderetis, gauderent. Præterito perfecto, & pluſquam perfecto utinā gauiſus eſſem, uel fuiſſem, eſſes, uel fuiſſes, eſſet, uel fuiſſet. Et pluraliter vtinam gauiſi eſſemus, uel fuiſſemus, eſſetis, vel fuiſſetis, eſſent, vel fuiſſent. Futuro utinam gaudeam, gaudeas, gaudeat. Et pluraliter vtinam gaudeamus, gaudeatis, gaudeant. Subiunctiuo modo tempore præſenti cũ gaudeam, gaudeas, gaudeat. Et plur. cum gaudeamus, gaudeatis, gaudeant. Præterito imperfecto cum gauderem, gauderes, gauderet. Et plur. cum gauderemus, gauderetis, gauderent. Præterito perfecto

cum

cum gauisus sim, vel fuerim, sis, vel fueris, sit, vel fuerit. Et plural. cum gauisi simus, vel fuerimus, sitis, vel fueritis, sint, vel fuerint. Præterito plusquan perfecto cum gauisus essem, vel fuissem, esses vel fuisses, esset, vel fuisset. Et plural. cum gauisi essemus, vel fuissemus, essetis, vel fuissetis, essent, vel fuissent. Futuro cũ gauisus ero, vel fuero, eris, vel fueris, erit, vel fuerit. Et pluraliter cum gauisi erimus, vel fuerimus, eritis, vel fueritis, erint, vel fuerint. Infinitiuo modo tempore præsenti, & præterito imperfecto gaudere. Præterito perfecto, & plusquam perfecto gauisum esse, vel fuisse. Futuro gauisum iri, vel gauisurum esse. Gerundia, vel participalia nomina sunt hæc gaudendi, gaudendo, gaudendum. Supina sunt hæc Gauisum, gauisu. Quot participia trahũtur ab hoc verbo neutro passiuo? tria. Quæ gaudens, gauisus, & gauisurus. Gaudẽs vnde formatur? à prima persona præteriti imperfecti indicatiui modi. Quomodo? Gaudebam? bam in ens fit gaudens. Gauisus vnde formatur? ab vltimo supino. Quomodo Gauisum Gauisu: addita s, fit gauisus. Gauisurus vnde formatur? ab vltimo supino. Quomodo? Gauisum Gauisu, addita rus, fit gauisurus.

FIo, fis, fit, factus sum, es, est, fi, fiet, fieri, factum esse, vel fuisse, faciendi, faciendo, faciendum; factum, factu: factus. faciendus.

INdicatiuo modo tempore præsenti: Fio, fis, fit Et plural. fimus, fitis, fiunt. Præterito imperfecto fiebam, fiebas, fiebat. Et plural. fiebamus, fiebatis, fiebant. Præterito perfecto factus sum,

vel fui, es, vel fuisti, est, vel fuit. Et plur. facti sumus, vel fuimus, estis, vel fuistis, sunt fuerunt, vel fuere. Præt. plusquã perfecto factus eram, vel fueram, eras, vel fueras, erat, vel fuerat. Et plur. facti eramus, vel fueramus, eratis, vel fueratis, erant, vel fuerant. Futuro fiam, fies, fiet. Et plur. fiemus fietis, fient. Imperat. modo tẽpore præsenti ad secũdam, & tertiam personam fi, fiat. Et pluraliter fiamus, fiatis, fiant. Futuro fito tu, fito ille. Et plur. fiamus, fitote, fiunto. Optatiuo modo tempore præsenti, & præterito imperfecto vtinam fierem, fieres, fieret. Et plur. vtinam fieremus, fieretis, fierent. Præterito perfecto, & plusquam perfecto vtinã factus essem, vel fuissem, esses, vel fuisses, esset, vel fuisset. Et plur. vtinam facti essemus, vel fuissemus, essetis, vel fuissetis, essent, vel fuissent. Futuro vtinam fiam, fias, fiat. Et plur. vtinam fiamus, fiatis, fiant. Subiunctiuo modo tempore præsenti cum fiam, fias, fiat. Et plur. cũ fiamus, fiatis, fiant. Præterito imperfecto cum fierem, fieres, fieret. Et plur. cum fieremus, fieretis, fierent. Præterito perfecto cum factus sim, vel fuerim, sis, vel fueris, sit, vel fuerit. Et plur. cum facti simus, vel fuerimus, sitis, vel fueritis, sint, vel fuerint. Præterito plusquam perfecto cum factus essem, vel fuissem, esses, vel fuisses, esset, vel fuisset. Et plur. cũ facti essemus, vel fuissemus, essetis, vel fuissetis, essent, vel fuissent. Fut. cum factus ero, vel fuero, eris, vel fueris, erit, vel fuerit. Et plur. cũ facti erimus, vel fuerimus, eritis, vel fueritis, erint, vel fuerint. Infinit. modo tẽpore præsenti, & præter.

imper-

imperfecto fieri. Præterito perfecto, & plusquam perfecto factũ esse, vel fuisse. Futuro factũ iri. Gerundia, vel participalia nomina ab eius actiuo sũt hęc faciendi, faciẽdo, faciendũ. Sup. sunt hæc factũ factu. Quot partic. trahũtur ab hoc verbo neutro passiuo? duo. Quæ factus, & faciẽdus. Factus vnde formatur? ab vlt. sup. Qũo? factũ: factu addita s fit factus. Faciẽdus vnde formatur à gẽto sui pręsẽtis partic. Qũo? faciẽs, faciẽtis, tis in dus, fit faciẽdus.

INdicatiuo modo tempore præsenti, & præterito imperfecto caret. Præterito perfecto memini, meministi, meminit. Et pluraliter meminimus, meministis, meminerunt, vel meminere. Præterito plusquam perfecto memineram, memineras, meminerat. E plur. memineramus, memineratis, meminerant. Futuro caret, sed pro eo vtimur fore subiunctiui. Impearat. modo tẽpore præsenti caret. Futuro memento. Et plur. mementote. Optatiuo modo tempore præsenti, & præterito imperfecto caret. Præter. perfecto, & plusquam perf. vtinã meminissem, meminisses, meminisset. Et plur. vtinam meminissemus, meminissetis, meminissent. Futuro caret. Subiunctiuo modo tempore præsenti, & præterito imperfecto caret. Præterito perfecto cum meminærim, memineris, meminerit. Et pluraliter cum meminerimus, memineritis, meminerint. Præterito plusquam perfecto cum meminissem, meminisses, meminisset. Et pluraliter cum meminissemus, meminissetis, meminissent. Futuro cum meminero, memineris, meminerit. Et pluraliter cum meminerimus,

memineritis, meminerint. Infinit. modo tempore præsenti, & præterito imperfecto caret. Præterito perfecto, & plusquã perfecto meminisse. Futuro caret. Gerundijs, Supinis, & Participijs caret.

SIc Declinantur, Odi, Noui, Cœpi, in quibus tempora, quæ inueniuntur, vsurpantur pro his, in vsu non sunt.

VErbo impersonali tempore præsenti Oportet. Præterito imperfecto oportebat. Præterito perfecto oportuit. Præterito plusquã perfecto oportuerat. Futuro oportebit. Imperatiuo modo tempore præsenti oporteat. Futuro caret. Optatiuo modo tempore præsenti, & præterito imperfecto vtinam oporteret. Præt. perfecto, & plusquã perfecto vtinã oportuisset. Futuro vtinã oporteat. Subiũctiuo modo tempore præsenti cũ oporteat, Præt. imperfecto cum oporteret. Præterito perfecto cũ oportuerit. Præterito plusquã perfecto cũ oportuisset. Futuro cum oportuerit. Infinitiuo modo tempore præsenti, & præterito imperfecto oportere. Præterito perfecto, & plusquam perfecto oportuisse. Cæteris caret.

LEgens, quæ pars est? participium est. Quare est participium? Quia partem capit nominis partemque verbi. Recipit enim à nomine genera, & casus; à verbo autem tempora, & significationes: ab vtroque numerum, & figuram. Participio quot accidunt? sex. Quæ Genus, Casus, Tẽpus, Significatio, Numerus, & Figura. Cuius generis: Masculini. Quare? quia sic est illud, cu [illegible] Cuius casus? nominatiui. Quare? qui

[illegible] in tali

in tali casu declinando reperitur. Cnius temporis præsentis, & præteriti imperfecti. Quare ? quia omne participium desinens in ans, vel in ens præsentis, & præteriti imperfecti tẽporis, est. Cuius tẽporis ? præteriti perfecti, & plusquam perfecti. Quare ? quia omne participium desinens in tus, sus, vel in xus, & vnum in vs, quod est mortuus præteriti perfecti, & plusquam perfecti temporis est. Cuius temporis ? futuri. Quare quia omne participiũ desinens in rus, vel in dus futuri temporis est. Cuius significationis ? actiuę. Quare ? quia ab actiuo venit. Quod est illud: lego, legis inde venit hic, & hæc, & hoc legens. Cuius significationis ? passiuæ. Quare quia à passiuo verbo venit. Quod est, illud, legor legeris: inde venit lectus, lecta, lectum. Cuius significationis ? neutralis: Quare ? quia à verbo neutro venit. Quod est illud; eo is: inde venit hic, & hæc, & hoc iens. Cuius significationis neutralis passiuę. Quare? quia à neutro passiuo verbo venit. Quod est illud: gaudeo: gaudes: inde venit hic, & hęc, & hoc gaudens. Cuius significationis ? communis. Quare quia à communi verbo venit, quod est illud, largior, largiris: inde venit hic, & hæc, & hoc largiens. Cuius significationis, deponentis. Quare quia à deponenti verbo venit quod est illud sequor, sequeris: inde venit sequens. Cuius numeri singularis. Quare? Quia singulariter profertur. Cuius numeri pluralis. Quare? quia pluraliter profertur. Cnius figuræ simplicis. Quare quia sĩpliciter profertur. Cuius figuræ de-

compositæ. Quare? quia non per se componitur: sed à composito verbo deriuatur, quod est illud; perlego, perlegis, inde venit perlegens.

CVius declinationis? Tertiæ. Quare? quia eius genitiuus singularis in is correptum desinit, vt legens, legentis: Et sic cætera in ans, vel in ens. Aliæ vero sunt primæ, & secundæ, quia eorum genitiuus singularis desinit in i, & in æ diphtongus, & in i: vt lecti, lectæ, lecti.

NOminatiuo hic, & hæc, & hoc legens. Genitiuo huius legentis. Datiuo huic legenti. Accusatiuo hunc, & hanc legentem, & hoc legens. Vocatiuo ò legens. Ablatiuo ab hoc, & ab hac, & ab hoc legente, vel legenti. Et pluraliter nominatiuo hi, & hæ legentes, & hæc legentia. Genitiuo horum, & harum, & horum legentium, vel legentum. Datiuo his legentibus. Accusatiuo hos, & has legentes, vel legenteis, & & hæc legentia. Vocatiuo ò legentes, & ò legentia. Ablatiuo ab his legentibus.

NOminatiuo lectus, lecta, lectum. Genitiuo lecti, lectæ, lecti. Datiuo lecto, lectæ, lecto. Accusatiuo lectum, lectam, lectum. Vocatiuo ò l[illegible] ò lecta, ò lectum. Ablatiuo à lecto, à lecta, à lecto. Et pluraliter nominatiuo lecti, lectæ, lecta. Genitiuo lectorum, lectarum, lectorum. Datiuo lectis. Accusatiuo lectos, lectas, lecta. Vocatiuo ò lecti, ò lectæ, ò lecta. Ablatiuo à lectis.

NOminatiuo lecturus, lectura, lecturum. Genitiuo lecturi, lecturæ, lecturi. Datiuo lecturo, lecturæ, lecturo. Accusatiuo lecturum, lecturam,

ram,

ram; lecturum. Vocatiuo ò lecturæ, ò lectura, ò lecturum. Ablatiuo à lecturo, à lectura à lecturo. Et pluraliter nominatiuo lecturi, lecturæ, lectura. Genitiuo lecturorum, lecturarum, lecturorum. Datiuo lecturis. Accusatiuo lecturos, lecturas, lectura. Vocatiuo ò lecturi, ò lecturæ, ò lectura. Ablatiuo ab his lecturis.

NOminatiuo legendus, legenda, legendum. Genitiuo legendi, legendæ, legendi. Datiuo legendo, legendæ, legendo. Accusatiuo legendum, legendam, legendum. Vocatiuo ò legende, ò legenda, ò legendum. Ablatiuo à legendo, à legenda, à legendo. Et pluraliter nominatiuo legendi, legendæ, legenda. Genitiuo legendorum, legendarum, legendorum. Datiuo legendis. Accusatiuo legendos, legendas, legenda. Vocatiuo ò legendi, ò legendæ, ò legenda. Ablatiuo à legendis.

EGO, quæ pars est? Pronomen est. Quare est pronomen? Quia ponitur loco proprij nominis, & certam significat personam. Pronomini quot accidunt? Sex. Quæ? Species, Genus, Numerus, Figura, Persona, & Casus. Cuius speciei? Primitiuæ. Quare? quia à nullo deriuatur. Cuius speciei? Deriuatiuæ. Vnde deriuatur? à genitiuo mei, deriuatur meus. Cuius generis? Masculini. Quare? quia sic est illud, cui adhæret. Cuius numeri singularis. Quare? quia singulariter profertur. Cuius numeri? pluralis. Quare? quia pluraliter profertur. Cuius figuræ? Simplicis. Quare? quia simpliciter profertur. Cuius figuræ? compositæ.

Quomodo componitur? ex is, & dem, componitur idem; ex ego, & met, componitur egomet. Cuius personæ? primæ. Quare quia omnia nomina, & pronomina sunt tertiarum personarum, exceptis ego, quod est primæ, & tu secundæ, & vocatiuis casibus, qui sunt semper personæ secundæ. Cuius casus nominatiui. Quare quia in tali casu declinando reperitur.

CVius modi pronominis? primi. Quare? quia eius genitiuus singularis in i, vel in is, & datiuus in i, naturaliter desinit, vt ego mei, vel mis, mihi, tu, tui, vel tis, tibi, sui, sibi, quod non facit, sis causa differentiæ, sis verbi, & continentur in hoc modo tria pronomina: scilicet ego, tu, sui, quæ sunt generis omnis per omnes suos casus.

NOminatiuo ego. Genitiuo mei, vel mis. Datiuo mihi. Accusatiuo me. Ablatiuo à me. Et pluraliter nominatiuo nos. Genitiuo nostrum, vel nostri. Datiuo nobis. Accusatiuo nos. Ablatiuo à nobis.

NOminatiuo tu. Genitiuo tui, vel tis. Datiuo tibi. Accusatiuo te. Vocatiuo ò tu. Ablatiuo à te. Et pluraliter nominatiuo vos. Genitiuo vestrum, vel vestri. Datiuo vobis. Accusatiuo vos. Vocatiuo ò vos. Ablatiuo à vobis.

GEnitiuo sui. Datiuo sibi. Accusatiuo se. Ablatiuo à se. Et pluraliter Genitiuo sui. Datiuo sibi. Accusatiuo se. Ablatiuo à se.

CVius modi pronominis? secundi. Quare quia eius genitiuus singularis in ius, & datiuus in i, naturaliter desinit, vt ille, illius, illi, ipse, ipsius, ipsi,

ipsi, iste, istius, isti, is, eius, ei, hic : huius: huic quod non deberet facere hui assumpsit sibi c causa differentiæ hui interiectioni. Et declinantur hoc modo octo nomina cum suis compositis, scilicet, vnus, totus, solus, ullus, alius, alter, uter, quis, uel qui : quorum tria habent uocatiuum casum, scilicet unus, totus, solus: quæ faciunt, ò une, ò tote, ò sole.

NOminatiuo ille, illa, illud. Genitiuo illius. Datiuo illi. Accusatiuo illum, illam, illud. Ablatiuo ab illo, ab illa, ab illo. Et pluraliter nominatiuo illi, ille, illa. Genitiuo illorum, illarum, illorum. Datiuo illis. Accusatiuo illos, illas, illa. Ablatiuo ab illis.

NOminatiuo ipse, ipsa, ipsum. Genitiuo ipsius. Datiuo ipsi. Accusatiuo ipsum, ipsam, ipsum. Ablatiuo ab ipso, ab ipsa, ab ipso. Et pluraliter nominatiuo ipsi, ipsæ, ipsa. Genitiuo ipsorum, ipsarum, ipsorum. Datiuo ipsis. Accusatiuo ipsos, ipsas, ipsa. Ablatiuo ab ipsis.

NOminatiuo iste, ista, istud. Genitiuo istius. Datiuo isti. Accusatiuo istum, istam, istud. Ablatiuo ab isto, ab ista, ab isto. Et pluraliter nominatiuo isti, istæ, ista. Genitiuo istorum, istarum, istorum. Datiuo istis. Accusatiuo istos, istas, ista. Ablatiuo ab istis.

NOminatiuo hic, hæc, hoc. Genitiuo huius, Datiuo huic. Accusatiuo hunc, hanc, hoc. Ablatiuo ab hoc, & ab hac, & ab hoc. Et pluraliter nominatiuo hi, hæ, hæc. Genitiuo horum, harum, horum. Datiuo his. Accusatiuo

Digitized by Google

hos, has, hæc. Ablatiuo ab his.

NOminatiuo is, ea, id. Genitiuo eius. Datiuo ei. Accusatiuo eum, eam, id. Ablatiuo ab eo, ab ea, ab eo. Et pluraliter nominatiuo ij, eæ, ea. Genitiuo eorum, earum, eorum. Datiuo ijs, vel eis. Accusatiuo eos, eas, ea. Ablatiuo ab ijs, vel ab eis.

NOminatiuo vnus, vna, vnum. Genitiuo vnius. Datiuo vni. Accusatiuo vnum, vnam, vnum. Vocatiuo ò vnè, ò vna, ò vnum. Ablatiuo ab vno, ab vna, ab vno.

NOminatiuo quis, vel qui, quæ, quod, vel quid Genitiuo cuius. Datiuo cui. Accusatiuo quem, quam, quod, vel quid. Ablatiuo à quo, vel à qui, à qua, vel à qui, à quo, vel à qui. Et pluraliter nominatiuo qui, quæ, quæ. Genitiuo quorum, quarum, quorum. Datiuo queis, vel quibus. Accusatiuo quos, quas, quæ. Ablatiuo à queis, vel à quibus.

CVius modi pronominis? Tertij. Quare? quia tertius modus pronominis est, qui per omnia sequitur declinationem mobilium nominum primæ, & secundæ declinationis.

NOminatiuo meus, mea, meum. Genitiuo mei meæ, mei. Datiuo meo, meæ, meo. Accusatiuo meum, meam, meum. Vocatiuo ò mi, ò mea, ò meum. Ablatiuo à meo, à mea, à meo. Et pluraliter nominatiuo mei, meæ, mea. Genitiuo meorum, mearum, meorum. Datiuo meis. Accusatiuo meos, meas, mea. Vocatiuo ò mei, ò meæ, ò mea. Ablatiuo à meis.

Nomi-

Digitized by Google

NOminatiuo tuus tua tuum. Genitiuo tui tuę tui. Datiuo tuo tuæ tuo. Accuſatiuo tuum tuam tuum. Ablatiuo à tuo à tua à tuo. Et pluraliter nominatiuo tui tuæ tua. Genitiuo tuorum tuarum tuorum. Datiuo tuis. Accuſatiuo tuos tuas tua. Ablatiuo à tuis.

NOminatiuus ſuus ſua ſuum. Genitiuo ſui ſuę ſui. Datiuo ſuo ſuæ ſuo. Accuſatiuo ſuum ſuam ſuum. Ablatiuo à ſuo à ſua à ſuo. Et pluraliter nominatiuo ſui ſuæ ſua. Genitiuo ſuorum ſuarum ſuorum. Datiuo ſuis. Accuſatiuo ſuos ſuas ſua. Ablatiuo à ſuis.

NOminatiuo noſter noſtra noſtrum. Genitiuo noſtri noſtræ noſtri. Datiuo noſtro noſtræ noſtro. Accuſatiuo noſtrum noſtrã noſtrum. Vocatiuo ò noſter ò noſtra ò noſtrum. Ablatiuo à noſtro à noſtra à noſtro. Et pluraliter nominatiuo noſtri noſtræ noſtra. Genitiuo noſtrorũ noſtrarum noſtrorum. Datiuo noſtris. Accuſatiuo noſtros noſtras noſtra. Vocatiuo ò noſtri ò noſtræ ò noſtra. Ablatiuo à noſtris.

NOminatiuo veſter veſtra veſtrum. Genitiuo veſtri veſtrę veſtri. Datiuo veſtro veſtræ veſtro. Accuſatiuo veſtrum veſtram veſtrum. Ablatiuo à veſtro à veſtra à veſtro. Et pluraliter nominatiuo veſtri veſtræ veſtra. Genitiuo veſtrorum veſtrarum veſtrorum. Datiuo veſtris. Accuſatiuo veſtros veſtras veſtra. Ablatiuo à veſtris.

CVius modi pronominis? quarti. Quare? quia quartus modus pronominis eſt, qui per omnia ſequitur declinationem mobilium nominum

tertiæ declinationis: vt noſtras, noſtratis, & veſtras, veſtratis.

NOminatiuo hic, & hæc noſtras, & hoc noſtrate. Genitiuo huius noſtratis. Datiuo huic noſtrati. Accuſatiuo hunc, & hanc noſtratem, & hoc noſtrate. Vocatiuo ò noſtras, & ò noſtrate. Ablatiuo ab hoc, & ab hac, & ab hoc noſtrate, vel noſtrati. Et pluraliter nominatiuo hi, & hæ noſtrates, & hæc noſtratia. Genitiuo horum, & harum, & horum noſtratium. Datiuo his noſtratibus. Accuſatiuo hos, & has noſtrates, & hæc noſtratia. Vocatiuo ò noſtrates, & ò noſtratia. Ablatiuo ab his noſtratibus.

NOminatiuo hic, & hæc ueſtras, & hoc veſtrate. Genitiuo huius veſtratis. Datiuo huic ueſtrati. Accuſatiuo hunc, & hanc ueſtratem & hoc ueſtrate. Ablatiuo ab hoc, & ab hac, & ab hoc ueſtrate, uel ueſtrati. Et pluraliter nominatiuo hi, & hæ veſtrates, & hæc ueſtratia. Genitiuo horum, & harum, & horum ueſtratium. Datiuo his ueſtratibus. Accuſatiuo hos, & has ueſtrates, & hæc ueſtratia. Ablatiuo ab his ueſtratibus,

QVot ſunt pronomina, de quibus nulla eſt dubitatio apud Latinos? quindecim. Quæ? Octo primitiua, & ſeptem deriuatiua. Primitiua ſunt illa, ego, tu, ſui, ille, ipſe, iſte, hic, & his. Deriuatiua ſunt iſta, meus, tuus, ſuus, noſter, & veſter, noſtras, & veſtras.

AD, quæ pars eſt? Præpoſitio eſt. Quare eſt præpoſitio? quia præponitur alijs partibus orationis per appoſitionem, vel per compoſitionem

nem. Per appositionem, ideſt per regimen caſus: vt per tela, per hoſtes; per compoſitionem, ideſt quando componitur: vt indoctus. Præpoſitioni quot accidunt? vnum. Quod? caſus tantum. Quot caſus? duo. Qui? accuſatiuus, & Ablatiuus. Ad cui caſui ſeruit? Accuſatiuo. Da præpoſitiones ſeruientes accuſatiuo caſui. Ad apud ante verſus aduerſum, vel aduerſus, cis citra, circum, circa, contra, erga, extra, inter, intra, infra, iuxta, ob, ponè, per, propè, popter, ſecundum, poſt, trans, vltra, Præter, ſupra, circiter, vſque, ſecus, penes. Ab cui caſui ſeruit? Ablatiuo. Da præpoſitiones ſeruientes ablatiuo caſui. A, ab, abs, cum, coram, clam, de, e, ex, pro, præ, palam, ſine, abſque, tenus. In cui caſui ſeruit? vtrique. Da Præpoſitiones ſeruientes vtriq; caſui. In, ſub, ſuper, & ſubter. Quot ſunt præpoſitiones, quæ non inueniuntur niſi in compoſitione? ſex. Quæ? Di, dis, re, ſe, an, con.

NVnc, quæ pars eſt? aduerbium eſt. Quare eſt aduerbium? quia ſtat iuxta verbum, & ſemper nititur verbo. Aduerbio quot accidunt? tria. Quæ? Species, Significatio, & Figura. Cuius ſpeciei? primitiuæ. Quare? quia à nullo deriuatur. Cuius ſpeciei? deriuatiuæ. Vnde deriuatur? à clam, deriuatur clanculum. Cuius ſignificationis? temporis. Da temporis. Hodie, heri, nunc, nuper, cras, aliquando, olim, tunc, quondam, iam, ſemper, mane, modo, & dum. Da loci. Hic, vel ibi, illuc, vel inde, intro, foras, intus, uel foris. Da negandi. Non, nihil, nec, neque,

haud

Digitized by Google

haud,minimè,nequaquam. Da qualitatis. Benè, malè,doctè,pulchrè,fortiter,suauiter,& libenter. Da quantitatis. Multum, parum, modicum, minimum,maximè,& satis.Da comparandi.Magis, minus, plus, tam, & quam. Da ordinandi. inde, deinde, deinceps, continuò, protinus, interea, & propterea. Da discretiui. Secus,seorsum,separatim,secretò,sigillatim,trifariam, multifariam. Da remissiui. Vix, paulatim,pedetentim. ferè,& fermè. Da affirmandi. Profectò, quippe,videlicet, quidem, quindi. Da intentiui. Valde, prorsus, nimium, penitus, & omnino. Da numeri. Semel, bis, ter, quater, millies, toties,& quoties. Da iurandi.Aedepol,castor,hercle, & medius, fidius. Da interrogandi. Nunquid? cur? quare? quamobrem? Da personalis. Meatim, tuatim, suatim, nostratim, & vestratim. Da dubitandi. Forsan,forsitan,fortassis,& fortasse. Da similitudinis. Quasi, ceu, sic, sicut, sicuti,velut,veluti,vt, vti, & ita. Da prohibendi. Ne. Da optandi, vtinam, etsi. Da vocandi. Heus, ò. Da hortandi. Eia, age, agite. Da euentus. Fortè, fortuitò. Da congregandi. simul, vna pariter. Da demostrandi. En, ecce. Da diminutiui. Clanculum, bellè. Da eligendi. Potius, imò, magis. Da superlatiui. Maximè, doctissimè.

EHeu, quæ pars est? interiectio est. Quare est interiectio? Quia interiacet alijs partibus orationis, Interiectioni quot accidunt? Vnum. Quid? significatio tantum.Cuius significationis, Dolentis. Da dolentis, Eheu, heu, vel hei. Da

admi-

adm... is. Papè. Da indicantis. Racha. Da deridentis. Vah. Da expauescentis. At, at. Da gaudentis. Euax.

ET quæ pars est. Coniunctio est. Quare est coniuctio. Quia coniungit cæteras partes orationis. Coniunctioni quot accidunt? Tria. Quæ? Species, Figura, & Ordo. Cuius speciei? Copulatiuę. Copulatiua est, quę copulat tam sensum, quam uerba: ut, & atque, ac, at, ast, quidem, quoque, sed, autem, uerò, continuatiua est, quæ causa continuationis demõstrat ordinem rerum in consequentia cum dubitatione, ut si stetit, dormit, & si ambulat mouetur. Subcontinuatiua est quę causam subcontinuationis ostendit, consequenter, sine aliqua dubitatione cum rerum essentia: ut quando Sol est super terra, dies est: & si ambulat, mouetur. Adiũctiua est, quę adiungitur uerbis subiunctiuis propriè cum dubitatione, ut si ueneris, faciam, & ut prosit tibi facio. Causalis propriè est, quę adiuncta uerbo indicatiuo significat causam antecedentem cum effectu: ut doctus sum, nam legi. Approbatiua est, quę approbat rem, idest affirmat: ut equidem merui. nec deprecor. Distributiua est, quę diuersis diuersa distribuitur: ut ego lego, tu uero dormis. Aduersatiua est, quę aduersum conueniendi significat; ut tamen, quamquam, quamuis, si, etsi, ut etsi ego multo tempore seruiui tibi, tu tamen habes me odio. Disiunctiua est, quę quamuis uoces, coniungat, sensum tamen disiungit, alteram quidem rem esse, & alteram non esse significat, ut

aut

aut est dies, aut est nox, uel est sanus, uel est æger. Subdisiunctiua est, quæ quamuis uoces disiunctiuarum habet utrinque tamen esse significat: ut autem, uel in diuerso tempore: ut Alexander, siue Patris rapuit Helenam: idest Alexander, qui, & Patris dicitur. Iste toto die legit, uel scribit, sed in diuersis horis. Discretiua, uel lectiua est, quæ de duobus pręposítis unum eligere, & alterum refutare ostendit, ut diues malo esse quam pauper. idest diues uolo esse, non pauper. Collectiua, uel rationalis, uel illatiua est, quæ collègit supradicta cum ratione, uel infertur alijs pręposítis, ut ergo, igitur, itaque: ut solus Cicero Catilinam sua sapientia domuit, solus igitur Cicero patriam seruauit. Dubitatiua est, quę dubitationem significat, ut, an, ne. Diminutiua est, quę diminutionem significat, ut si non potes mihi dare bisãtium saltem mutua denarium. Abnegatiua est, quę adiuncta uerbo aliquid posse fieri ostendit. nisi aliquo impedimento impediatur: ut comederem, si haberem. Gaudeat Priamus si audeat. Complectiua est, quę causa ornatus, uel meri, nulla significationis necessitate ponitur: ut si dicam Aeneas quidem fuit pius. Vlysses uerò astutus. Quot sunt ordines constitutionum? tres. Qui? Præpositiuus, Subiunctiuus, & Communis. Cuius ordinis? Præpositiui. Quare? quia semper præponitur in ordine orationis. Cuius ordinis? Subiunctiui. Quare? quia semper subiungitur in ordine orationis. Cuius ordinis? Cõmunis. quare? quia potest præponi, & supponi in ordine

oratio-

by Google

orationis. Quot sunt coniunctiones praepositiui ordinis? quindecim. Quae? at,ast,aut,ac,uel,nec, neque, si, quin,quatenus,sin,seu,ni,nisi,sed. Quot sunt coniunctiones subiunctiui ordinis, septem. Quę? que, ue, ne, quidem,quoque, autem, uerò; At ex his tres sunt encliticae, idest inclinatiuae, eò quod inclināt accentum praecedentis syllabae ad se, ut dixitque, legisne, communiterue. Aliae uerò omnes sunt communes, quia possunt praeponi, & supponi in ordine orationis.

QVid est nomen? Nomen est pars orationis declinabilis, per quam fit nominatio significans substantiam, & qualitatem propriam, uel communem cuui casu. Quid est proprium nominis? Proprium nominis est significare substantiā, & qualitatem propriam, uel communem. Vnde dicitur nomen? à noto, notas, uel, à notamine, eò quod per ipsum notemus uniuscuiusque substantiam, & qualitatem.

QVid est uerbū? Verbum est pars orationis declinabilis cum modis,& temporibus, significatiua agendi, uel patiendi. Quid est proprium uerbi? Proprium est significare actionem, uel passionem siue utrūque cum temporibus, & modis. Vnde dicitur Verbum, à uerbero, uerberas, uel à uerberatu aeris, eò quod quamuis cōueniat omnibus partibus orationis, huic tamen parti attribuitur quasi per excellentiā, quia frequentius eo utimur in omni perfecta oratione.

QVid est Participiū? participiū est pars orationis declinabilis, quae pro uerbo ponitur; & ex

Digitized by Google

& ex eo naturaliter deriuatur, genus, & casũ habens ad ſimilitudinem nominis, & alia accidentia verbi abſque diſcretione perſonarum, modorum. Quid eſt Proprium participij? proprium participij eſt pro verbo poni, & ex eo naturaliter deriuari. Vnde dicitur participium: ex parte. & capio, capis: quia partem capit nominis partemque verbi.

QVid eſt pronomen? pronomen eſt pars orationis declinabilis: quæ pro proprio nomine ponitur, & certam ſignificat perſonam. Quid eſt proprium pronominis? proprium pronominis eſt pro nomine poni, & certam ſignificare perſonam. Vnde dicitur pronomen? ex pro, & nomine, quia ponitur loco proprij nominis, & certam ſignificat perſonam.

QVid eſt præpoſitio? præpoſitio eſt pars orationis indeclinabilis præpoſitiua aliarum partium orationis. Quid eſt proprium præpoſitionis? proprium præpoſitionis eſt ſeparatim cauſalibus dictionis præponi: vt de grege apud amicum, coniunctim per compoſitionem, tam cum habentibus caſum, quam cum non habentibus, cum habentibus caſum, vt iniuſtus, cum non habentibus caſum, vt perlego. Vnde dicitur præpoſitio? à præpono, præponis, quia præponitur alijs partibus orationis in oratione.

QVid eſt aduerbium? Aduerbium eſt pars orationis indeclinabilis, cuius ſignificatio verbi adijcitur: hoc enim faciunt aduerbia iuncta verbis, quod faciunt nomina adiectiua iuncta

ſubiun-

Digitized by Google

ſubiunctiuis nominibus : vt fęlix homo feliciter viuit. Quid eſt proprium aduerbij. Proprium aduerbij eſt iuxta verbum poni, nec ſine eo perfectam ſignificationem habere poteſt. Vnde dicitur aduerbium? ex ad, & verbo: quia ſtat iuxta verbum, & ſemper nititur verbo.

QVid eſt interiectio? interiectio eſt pars orationis indeclinabilis, quæ interiacet alijs partibus orationis in oratione. Quid eſt propriũ interiectionis? Proprium interiectionis eſt interiacere alijs partibus orationis in oratione. Vnde dicitur interiectio? ab interiacendo? quia interiacet alijs partibus orationis in oratione.

QVid eſt coniunctio? Coniunctio eſt pars orationis indeclinabilis aliarum partium orationis coniunctiua. Quid eſt proprium coniunctionis? Proprium coniunctionis eſt coniungere duo diuerſa nomina, vel verba, vel participia, vel pronomina, vel aduerbia, vel quaſcunque cauſales dictiones. Vnde dicitur coniunctio, à coniungo, coniungis: quia coniungit cæteras partes orationis in oratione.

EX DICTIS BERNARDI

SI mihi ſint vires,& prædia magna: quid inde?
Auri ſint ſpecies argenti maſſa: quid inde
Si mihi ſint nati de regia ſtirpe: quid inde?
Longus ſeruorum mihi ſeruiat ordo: quid inde?
Si doceam ſocios in qualibet arte: quid inde?
Et rota fortunæ me tollat ad aſtra: quid inde?
Si felix annis regnauero mille: quid inde?
Tã cito prætereunt hæc omnia: quod nihil inde?
Seruiat ergo Deo quiſque: quoniam ſatis inde?

BIBLIOTECA NA[illegible] ROMA

VERBA AVREA CATONIS

Ad rectè viuendum.

34-5-A-25

BIBLIOTECA ROMA VITTORIO EMANUELE

CVM ego Cato animaduerterem, quã plurimos homines grauiter errare in via morum, succurrendum, & consulendum opinioni eorum fore existimaui maximè, vt gloriosè viuerent,& honorem contingerent. Nunc fili carissime docebo te quo pacto mores tui animi componas. Igitur præcepta mea legito,ita,vt intelligas. Legere enim, & non intelligere negligere est.

Itaque Deo supplica.
Parentes ama.
Cognatos Cole.
Datum serua.
Foro pare.
Magistrum metue.
Coniugem ama.
Cum bonis ambula.
Ad consilium ne accesseris antequã voceris.
Beneficij accepti memor esto.
Pauca in conuiuio loquere.
Iracundiam tempera.
Miserum noli irridere.
Parentes patienter vince.

nomi-

Minorem te ne contempseris.
Quod satis est dormi,
Verecundiam serua.
Rem tuam custodi.
Diligentiam adhibe.
Saluta libenter.
Cede locum maiori.
Ad prætorium stato,
Vtere virtute.
Tute consule.
Troco laude.
Aleas fuge.
Bonis benefacito.
Maledicus ne esto,
Existimationem retine.
Nil arbitrio virium feceris.
Patere legem quam tu ipse tuleris.
Nil mentiri.
Æquum iudica.

Blandus esto.
Noli irasci ab re.
Neminem irriseris.
Iudicio adesto.
Familiam cura.
Mutuum dà.
Cui des videto.
Rado conuiuare.
Iusiurandum serua.
Vino te tempera.
Pugna pro patria.
Nil temerè credideris.
Meretrices fuge.
Lege libros.
Quæ legeris memento.
Liberos erudi.
Neminem iudica.
Alienum noli concupiscere.
Illud stude agere, quod bonum est.
Libenter ferto amorem.

SI Deus est animus nobis, vt carmina dicunt.
Hic tibi præcipuè sit pura mente colendus.
Plus vigila semper, nec somno deditus esto.
Nam diuturna quies vitijs alimenta ministrat.
Virtutem primam esse puto compescere linguā.
Proximus ille Deo est, qui scit ratione tacere.
Sperne repugnando tibi tu contrarius esse,
Conueniet nulli, qui secum dessidet ipse,
Si vitam inspicias hominum si denique mores,
Cum culpas alios, nemo sine crimine viuit.
Quæ nocitura tenes, quamuis sint cara relinque,
Vtilitas opibus præponi tempore debet.
Constans, & lenis, ceu rex expostulat esto:
Tēporibus mores sapiens, sine crimine mutat.
Nil temere vxori, de seruis crede quærenti:
Sæpe enim mulier, quem coniux diligit, odit.
Cum moneas aliquem, nec se velit ipse moneri,
Si tibi sit cura, noli desistere cœptis.
Contra verbosos noli contendere verbis,
Sermo datur cunctis animi sapientia paucis.
Dilige sic alios, vt sit tibi carus amicus,
Sic bonus esto bonis, ne te mala dāna sequātur
Rumores fuge, ne incipias nouus auctor haberi,
Nam nulli tacuisse nocet, nocet esse locutum.
Rem tibi promissam, certam promittere noli:
Rara fides ideo est, quia multi multa loquūtur
Cum te quis laudat, iudex tuus esse memento,
Plus alijs de te, quem tu tibi, credere noli.
Officium alterius multis narrare memento,

Atque illis cum tu benefeceris ipſe ſileto.
Multorum cum facta ſenex, & dicta recenſes,
Fac tibi ſuccurrant, iuuenis, quæ feceris ipſe.
Ne cures, ſi quis tacito ſermone loquatur,
Conſcius ipſe ſibi, de ſe putat omnia dici.
Cum fueris fælix quæ ſunt aduerſa caueto.
Non eodem curſu reſpondent vltima primis.
Cum dubia, & fragilis, ſit nobis uita tributa,
In morte alterius, ſpem tu tibi ponere noli.
Exiguum munus cum dat tibi pauper amicus,
Accipito placidè, & planè laudare memento.
Infantem nudum, cum te natura creauit.
Paupertatis onus patienter ferre memento.
Ne timeas illam, quæ vita eſt vltima finis,
Qui mortem metuit, quod viuit perdit id ipsũ.
Si tibi pro meritis nemo reſpondet amicus,
Incuſare Deum noli, ſed te ipſe coerce.
Ne tibi quid deſit, quæſitis vtere parce,
Vtq; quod eſt ſerues: ſemper te deeſſe putato.
Quod præſtare potes, ne bis promiſeris vlli:
Ne ſis ventoſus dum vis bonus ipſe videri.
Qui ſimulat verbis, nec corde eſt fidus amicus,
Tu quoque fac ſimile, ſic ars deluditur arte.
Noli homines blando nimium ſermone probare,
Fiſtula dulcè canit, volucrẽ dũ decipit auceps.
Si tibi ſint nati, nec opes, tunc artibus illos,
Inſtrue quo poſſint inopem defendere vitam.
Quod vile eſt carum: quod carum vile putato:
Sic tibi nec parcus, nec auarus habeberis vlli.
Quæ culpare ſoles, ea tu ne feceris ipſe,
Turpe eſt Doctori cum culpa redarguit ipſum.

Quod

Quod iuſtũ eſt petito, vel quod videatur honeſtũ
Nam ſtultũ eſt petere id quod poſſit iure negari
Ignotum tibi nolito præponere notis
Cognita iudicio conſtat, incognita caſu.
Cum dubia incertis verſetur vita periclis
Pro lucro tibi pone diem, quicumque laboras.
Vincere cum poſſis, interdum cede ſodali,
Obſequio quoniam dulces retinentur amici.
Ne dubites cum magna petas impendere parua,
His etenim rebus coniungit gratia caros
Litem inferre caue, cũ quo tibi gratia iuncta eſt
Ira odium generat concordia nutrit amorem.
Seruorum culpa cum te dolor vrget in iram,
Ipſe tibi moderare tuis, vt parcere poſſis.
Quem ſuperare potes, interdum vince ferendo;
Maxima enim morum eſt sẽper patientia virtus
Conſerua potius, quæ ſunt iam parta labore,
Cũ labor in damno eſt, mortalis creſcit egeſtas.
Dapſilis interdum notis, & carus amicis
Cum fueris fœlix ſemper tibi proximus eſto.
TEllluris ſi fortè velis cognoſcere cultus,
Virgiliũ legito, quod ſi magè noſce laboras,
Herbarum vires Macer hoc tibi carmine dicet,
Si romana cupis, & punica noſcere bella.
Lucanum quæras, qui Martis prælia dixit,
Si quid amare libet, vel diſcere amare legendo.
Naſonem petito, ſin autem cura tibi hæc eſt,
Vt ſapiens viuas audi quæ diſcere poſſis.
Per quæ ſemotum vitijs traducitur æuum,
Ergo ades, & quę ſit ſapientia, diſce legendo.
Si potes, ignotis etiam prodeſſe memento.

Vtilius

Digitized by Google

Vtilius regno est meritis, acquirere amicos.
Mitte arcana Dei cœlumque inquirere quid sit,
Cum sis mortalis, quæ sunt mortalia cura.
Linque metum lethi, nã stultum est tẽpore omni
Dum mortem metuas, amittere gaudia uitæ.
Iratus de re incerta contendere noli,
Impedit ira animum, ne possis cernere uerum.
Fac sumptum propere cum res desiderat ipsa:
Dandum etenim est aliquid, cum tempus postulat, aut res.
Quod nimiũ est fugito paruo gaudere memento,
Tuta mage est puppis modico dũ flumine fertur
Quod pudeat socios, prudens celare memento:
Ne plures culpent id, quod tibi displicet vni.
Nolo putes prauos homines peccata lucrari.
Temporibus peccata latent, & tempore patent.
Corporis exigui uires contemnere noli
Consilio pollet, cui uim natura negauit.
Quem scieris non esse parem tibi tempore cede
Victorem à victo superari sæpè uidemus.
Aduersus notum noli contendere uerbis,
Lis minimis uerbis interdum maxima crescit.
Quid Deus intendat, noli perquirere fortè
Quid statuat de te, sine te deliberat ipse.
Inuidiam nimio cultu uitare memento
Quę si nõ lędit tamen hanc sufferre molestũ est.
Esto forti animo, cum sis damnatus iniquè:
Nemo diu gaudet, qui iudice uincit iniquo.
Litis præteritæ noli male dicta referre.
Post inimicitias iram meminisse malorum est;
Nec te collaudes, nec te culpaueris ipse,

Hoc

Hoc faciunt stulti, quos gloria vexat inanis.
ere quesitis modicè, cum sumptus abundat.
abitur exiguo, quòd partum est tẽpore longo.
sipiens esto cum tempus postulat aut res.
tultitiam simulare loco prudentia summa est.
ıxuriam fugito, simul, & vitare memento,
Crimen auaritiæ nam sunt contraria famæ.
oli tu quædam referenti credere semper.
Exigua est tribuenda fides qui multa loquuntur
Quod potu peccas ignoscere tu tibi noli,
Nã nullum crimen vini est, sed culpa bibentis.
Consilium arcanum tacito committe sodali
Corporis auxilium medico committe fideli.
Successus indignos noli tu ferre molestè:
Indulget fortuna malis, vt lædere possit.
Prospice qui veniunt hos casus esse ferendos;
Nam leuis lædit quidquid præuideris ante.
Rebus in aduersis animum submittere noli.
Spẽ retine, spes vna hominẽ nec morte relinquit
Rem tibi quam noscis aptam dimittere noli,
Fronte capillata, post hæc occasio calua.
Quod sequitur specta quodq; imminet ãte videto
Illum imitare Deum, qui partẽ spectat vtramq;
Fortior vt valeas interdum parcior esto
Pauca voluptati debentur, plura saluti.
Iudicium populi nunquam contempseris vnus:
Ne nulli placeas dum vis contemnere multos.
Sit tibi præcipuè, quod primum est cura salutis
Tempora ne culpes, cum sis tibi causa doloris.
Somnia ne cures, nam mens humana quod optat
Cum vigilat sperans per somniũ cernit id ipsũ.
Hoc

Digitized by Google

HOc quicunq; velis carmẽ cognoſcere lector
Hæc præcepta feres quæ sũt gratiſſima vitę.
Inſtrue præceptis animum ne diſcere ceſſes,
Nam ſine doctrina vita eſt quaſi mortis imago
Comoda multa feres ſin autem ſpreueris illud
Non me ſcriptorem, ſed te neglexeris ipſe.
Cum recte viuas ne cures verba malorum,
Arbitrij noſtri non eſt, quid quiſq; loquatur.
Productus teſtis, ſaluo tamen ante pudore,
Quantumcunq; potes, celato crimen amici.
Sermones blandos bleſoſq; cauere memento;
Simplicitas veri fama eſt fraux ficta loquendi.
Segnitiem fugito quæ vitæ ignauia fertur,
Nã cũ animus languet, conſumit inertia corpus
Interpone tuis interdum gaudia curis,
Vt poſſis animo quemuis ſufferre laborem.
Alterius dictum, aut factum, ne carpſeris vnquam
Exemplo ſimili, ne te derideat alter.
Quæ tibi ſors dederit, tabulis ſuprema notato:
Augendo ſerua, ne ſis quem fama loquatur.
Cum tibi diuitiæ ſuperant in fine ſenectæ,
Munificus facito viuas, non parcus amicis.
Vtile conſilium dominus, ne deſpice ſerui,
Nullius ſenſum, ſi prodeſt, tempſeris vnquam.
Rebus, & incenſu ſi non eſt, quod fuit ante,
Fac viuas contentus eo quod tempora præbent.
Vxorem fuge ne ducas ſub nomine dotis,
Nec retinere velis, ſi cœperit eſſe moleſta.
Multorum diſce exemplo, quæ facta ſequaris
Quæ fugias vita eſt nobis aliena magiſtra.
Quod potes id tentes; operis ne pondere præſſus
Succum-

ıccumbat labor, & frustra tentata relinquas.
ıod nosti haud recte factum nolito tacere,
ſe videare malos imitari velle tacendo.
licis auxilium, sub iniquo teste rogato,
ɔſe etiam, leges cupiunt vt iure regantur.
ɔd meritò pateris patienter ferre memento,
umq; reus tibi ſis ipſum te iudice damna.
ılta legas facito, perfectis perlege multa.
am miranda canunt, ſed non credenda Poetæ.
er conuiuas fac ſis ſermone modeſtus,
e dicare loquax dum vis vrbanus haberi.
niugis iratæ noli tu verba timere;
am lacrymis ſtruit inſidias, dũ fæmina plorat.
ɛre quæſitis, ſed ne videaris abuti,
ui ſua conſumunt, cũ deeſt, aliena ſequuntur.
: tibi proponas mortem non eſſe timendam,
uæ bona ſi non eſt finis tamen illa malorũ eſt.
oris linguam ſi frugi eſt ferre memento,
amq; malum eſt nihil velle pati, nec poſſe ta-
ige non ægrè caros pietate parentes. (cere,
ec matrẽ offendas, dũ vis bonus eſſe parenti.
Ɛcuram quicunque cupis deducere vitam,
Nec vitijs herere animũ, quæ moribus obſunt.
c præcepta tibi ſemper relegenda memento,
ıuenies aliquid, quo te ipſo vtare magiſtro.
ſpice diuitias, ſi vis animo eſſe beatus,
ıas qui ſuſpiciunt, mendicant ſemper auari.
ımmoda naturæ nullo tibi tempore deerunt,
contentus eo fueris, quod poſtulat vſus.
n ſis incautus nec rem ratione gubernes,
oli fortunam, quæ non eſt dicere cœcam.

Dilige

Digitized by Google

Dilige denarium, sed parce dilige formam:
 Quã nemo sanctus, nec honestus captat habere.
Cum fueris locuplex, corpus curare memento,
 Aeger diues habet nũmos, sed non habet ipsum
Verbera cum tuleris discens aliquando Magistri
 Fer patris imperium, cum verbis exit in iram,
Res age quæ prosunt rursus vitare memento,
 In quibus error inest, nec spes est certa laboris,
Quod donare potes gratis concede roganti.
 Nam rectè fecisse bonis, in parte lucrorum est.
Quod tibi suspectũ est, confestim discute quid sit
 Namq; solent primo, quæ sunt neglecta nocere.
Cum te detineat Veneris damnosa voluptas
 Indulgere gulæ noli quæ ventris amica est.
Cum tibi proponas animalia cuncta timere
 Vnum hominẽ tibi præcipio plus esse timendũ.
Cum tibi prævalidæ fuerint in corpore vires,
 Fac sapias sic tu poteris vir fortis haberi.
Auxilium à notis petito si forte laboras;
 Nec quisq; est melior medicus, quã fidus amicus
Cum sis ipse nocens moritur cur victima pro te?
 Stultitia est morte alterius sperare salutem.
Cum tibi uel socium, vel fidum quæris amicum;
 Non tibi fortuna est hominis, sed vita petenda.
Vtere quæsitis opibus fuge nomen auari.
 Quid tibi diuitiæ prosunt, si pauper abundas.
Si famam seruare cupis, dum viuis honestam,
 Fac fugias animo, quæ sunt mala gaudia vitæ.
Cum sapias animo noli irridere senectam.
 Nam quiscunq; senex, sensus puerilis in illo est.
Disce aliquid nam cum subito fortuna recedit,

Ars

Digitized by Google

: remanet, vitãq; hominis non deserit vnquã.
picito cuncta,& tacitur,quid quisq; loquatur
mo hominum mores, & celat,& indicat idẽ.
:ce studium quamuis perceperis artem,
cura ingenium, sic; & manus adiuuat vsum.
:um ne cures ventura tempora fati,
n timet mortem,qui scit contemnere vitam.
e sed à doctis., indoctus ipse doceto:
)paganda etenim rerum doctrina bonarũ est
bibe, quod possis, si tu vis viuere sanus.
)rbi causa mali est homini quãdoq; voluptas.
daris quocunq; palam quocunq; probaris
)c vide ne rursus leuitatis crimine damnes.
ıquillis rebus, quæ sunt aduersa caueto,
rsus in aduersis melius sperare memento.
:ere ne cesses, cura sapientia crescit,
ra datur longo prudentia temporis vsu.
:e laudato, nam quem tu sæpe probaris
ıa dies qualis fueris monstrabit amicus.
)udeat, quæ nescieris, te velle doceri,
re aliquid laus est,pudor est nihil discere velle
ı Venere, & Bacco lis est, & iuncta voluptas
ıod lętum est animo cõplectere,sed fuge lites.
ııssos animos, & tacitos vitare memento.
ıa flumen placidũ est,forsan latet altius vnda.
n tibi displiceat rerum fortuna tuarum,
terius specta, quo sis discrimine peior.
)d potes id tenta, nam litus carpere remis,
ıtius est multo; quam velum tendere in altũ.
ıtra hominem iustum prauè contendere noli.
mper etenim Deus iniustas vlciscitur iras.

Ere-

36

20

Digitized by Google

Ereptis opibus noli mœrere quærendo,
Sed gaude potius tibi ſi contingat habere.
Eſt iactura grauis quæ ſunt amittere damnis
Sunt quædam quæ ferre decet patienter amicũ
Tempora longa tibi noli promittere vitæ. (bram
Quocũq; ingrederis, ſequitur mors corporis vm-
Thure Deum placa vitulum ſine creſcat aratro
Ne credas placare Deum: dum cede litatur.
Cede locum leſus fortunæ cede potenti,
Ledere qui potuit, prodeſſe aliquando valebit.
Cum quid peccaris caſtiga te ipſe ſubinde
Vulnera dum ſanas dolor eſt medecina doloris.
Damnaris nunquã poſt longum tempus amicum
Mutauit mores, ſe pignora prima memento.
Gratior officijs, quò ſis magè carior eſto,
Ne nomen ſubeas quod dicitur offici perdi.
Suſpectus caueas ne ſis miſer omnibus horis,
Nam timidis, & ſuſpectis aptiſſima mors eſt.
Cum ſeruos fueris proprios mercatus in vſus,
Et famulos, dicas, homines tamen eſſe memẽto.
Quam primum rapienda tibi eſt occaſio prima,
Ne rurſus quæras quod iam neglexeris ante.
Morte repentina noli geudere malorum.
Fœlices obeunt quorum ſine crimine vita eſt.
Cum tibi ſit coniux nec res, & fama laboret.
Vitandum ducas inimicum nomen amici.
Cum tibi contigerit ſtudio cognoſcere multa,
Fac diſcas multa, & vites nil velle doceri.
Miraris verbis nudis me ſcribere verſus
Hos breuitas ſenſus fecit coniungere binos.

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE